

Notitie aan : Minister van Werk en Participatie t.a.v. de heer Thierry Aartsen en het ministerie van SZW
Notitie van : Fenelab, i.c. de leden van de Sectorcommissie Asbest
Datum : 6 mei 2026
Betreft : Zienswijze internetconsultatie Implementatiebesluit Asbestrichtlijn 2023/2668
Kenmerk : 6FENE1-SEC.18144.N

Inleiding

In deze notitie is de zienswijze op de internetconsultatie Implementatiebesluit Asbestrichtlijn 2023/2668 weergegeven van Fenelab. Fenelab dé branchevereniging voor geaccrediteerde laboratoria, kalibratie- en inspectie-instellingen in Nederland. In dit geval betreft het een zienswijze namens de Fenelab leden die zijn aangesloten binnen de Sectorcommissie Asbest¹. Het gaat concreet om de zienswijze op de concepten van het Arbeidsomstandighedenbesluit en de Arbeidsomstandighedenregeling.

Achtereenvolgens wordt eerst de **hoofddlijn** van de Fenelab reactie weergegeven, vervolgens de **tien speerpunten** die we graag gewijzigd willen zien in de concepten (elk speerpunt bevat **concrete voorstellen** voor wijzigingen) en tenslotte een **gedetailleerd overzicht van de wijzigingen** die we als brancheorganisatie voorstellen. Het gedetailleerde overzicht is direct als bijlage ingevoegd en maakt onderdeel uit van de Fenelab zienswijze.

Fenelab is bereid om over de concrete voorstellen in deze zienswijze nader met de minister van gedachten over te wisselen en uit te werken.

Hoofddlijn reactie

In de eerste plaats is Fenelab blij met de voorliggende internetconsultatie, nadat de Arbeidsomstandighedenwet is gewijzigd, waardoor zij is de gelegenheid is om een reactie te geven op de voorgenomen wijzigingen van de lagere wet- en regelgeving. Fenelab complimenteert hiermee de minister en het ministerie van SZW.

Ten tweede heeft Fenelab zorgen over de inhoud van de concepten en het proces. Daar waar het gaat om de **inhoud** is onze zienswijze als volgt. Fenelab ziet een versoepeling van de nieuwe arboregelgeving ter zake asbest omwille van een kostenreductie. Het uitgangspunt zou gezond en veilig werken voor de werknemer moeten zijn met daarbij veilig betreedbare ruimtes na afloop van asbestsaneringsprojecten. Fenelab is het uiteraard eens met reële maatregelen maar de indruk bestaat dat kostenbesparing voor diverse stakeholders in de keten een grotere rol is gaan spelen. De eindbeoordeling heeft een preventieve werking; daadwerkelijk meten geeft een aantoonbare zekerheid boven de inzet en het vertrouwen op modellen. Wat we nu zien is dat voor veel risicovolle toepassingen de luchtmetingen komen te vervallen ten opzichte van de huidige praktijk. Dat ziet Fenelab als een onwenselijke ontwikkeling voor het omgaan met de levensgevaarlijke stof asbest. De werknemer moet juist in bescherming worden genomen en erop kunnen vertrouwen dat gezond en veilig wordt gewerkt met asbest. Dit geldt ook voor de gebruikers van pas gesaneerde ruimtes. Asbest saneren blijft mensenwerk en het gedrag speelt daarbij een belangrijke rol. Bij een toenemend aantal asbesttoepassingen geldt dat 'de slager het eigen vlees keurt' en er is *by far* onvoldoende capaciteit in de publieke handhaving.

¹ De Fenelab leden betreffen: AFRS, Ansaya, Bestvision, Check, Detect, Dominus, Eurofins Asbestos Analysis, FIND, Getec Park, Hansman, Lab-10, MMLab, SGI Compliance, SGS Search, Shami en Tetrattech.

De back-up van de eindbeoordeling wordt geminimaliseerd omwille van kostenbesparing. Er wordt daarom nu sterk geleund en vertrouwd op werkmethoden die gebaseerd zijn op ideale en theoretische omstandigheden. Onduidelijk is hoe wordt geborgd dat de standaard werkmethoden in de praktijk op dezelfde wijze plaatsvinden.

Ten aanzien van het **proces** merkt Fenelab het volgende op. Ruim twee jaar geleden zijn we als branche samen met het ministerie van SZW en de andere stakeholders enthousiast gestart met het implementatietraject. Omwille van zorgvuldigheid is ruim de tijd genomen door SZW om de concept wetswijziging tot een goed einde te brengen en om de concepten van het Besluit en Regeling op te stellen. Als branche hebben we volop meegedacht en gepraat om te zorgen en te borgen dat de doelstellingen van de EU implementatie gestand zouden worden gedaan. Op dit moment moeten we vaststellen dat er nog heel veel moet gebeuren om daadwerkelijk tot een inwerkingtreding te komen per 1 januari 2027. Tegelijkertijd zien we en begrijpen we de druk die er ligt op het ministerie om tijdig te implementeren terwijl er feitelijk al een jaar vertraging is opgelopen. Fenelab vindt dat dit niet ten koste moet gaan van de kwaliteit van de te wijzigen wet- en regelgeving. Zorgvuldigheid in het proces blijft hier geboden. Daarvoor is goede regelgeving voor de gevaarlijke stof asbest te belangrijk om tijds- en financiële druk te laten prevaleren.

Mede hierom is het te betreuren dat de vele uitvoeringstoetsen van bevoegde instanties / toezichthouders tegelijk plaatsvinden met deze internetconsultatie. Deze organisaties zijn daardoor niet in staat mee te wegen hoe de stakeholders de wijzigingen ervaren die betrokken kunnen worden bij de belangrijke toetsingen. Omwille van de snelheid begrijpen wij het, maar uit oogpunt van zorgvuldigheid juist niet. Hoe gaat de minister borgen dat ook de voornoemde uitvoeringstoetsen met inbegrip zijn van de zienswijzen die met de internetconsultatie worden ingediend?

In relatie hiermee merken wij op dat Fenelab niet is gehoord of geïnterviewd wat betreft de Impactanalyse die door Panteia is opgesteld, terwijl dit is wel zo is vermeld in het eindrapport, terwijl het welonderdeel uitmaakt van de internetconsultatie. Dat vinden wij zeer teleurstellend en hier zien we een insluipende onzorgvuldigheid omwille van tijdsdruk. Elders in deze zienswijze maken we opmerkingen over het financiële plaatje in de toelichting op het Besluit als voortvloeiend uit de resultaten van de Impactanalyse.

Tenslotte m.b.t. het proces heeft Fenelab ook bezwaar tegen het feit dat het nagenoeg niet betrokken is geweest bij de ontwikkeling naar de Smart Nieuwe Stijl. Dit terwijl Fenelab wel altijd deel uitmaakte van de gebruikersraad van de huidige Smart. Fenelab ziet dit als een gemiste kans omdat de kennis en ervaring met de eindbeoordeling van grote waarde is bij de ontwikkeling hiervan. Bovendien zijn het ook de werknemers (inspecteurs en laboranten) die worden blootgesteld aan de resultaten van de Smart Nieuwe Stijl waar totaal geen invloed op is vanuit betrokkenen.

Speerpunten reactie

1 Geaccrediteerde Instelling

Fenelab ziet door alle teksten heen (de concept artikelen, algemene toelichting en artikelsgewijze toelichting van zowel het Besluit als de Regeling) dat niet overal over 'geaccrediteerde instelling' wordt gesproken daar waar dat daadwerkelijk (i.c. de eindbeoordeling) is bedoeld. Er wordt bijvoorbeeld gesproken van eindbeoordelaar en deskundige organisatie.

Voorstel Fenelab: omwille van het goed borgen van de onafhankelijkheid van de verrichtingen in de wet- en regelgeving verzoekt Fenelab om de terminologie in overeenstemming te brengen en consistent te maken.

In artikel 4.35 van de concept Regeling staat het correct weergegeven met de koppeling naar de NEN 2990 en de NEN-EN-ISO/IEC 17020. Wat betreft het laatste, dit betreft uitsluitend de accreditatie voor inspectie-instellingen. In het kader van de luchtmetingen dient ook de instelling geaccrediteerd te zijn voor de NEN-EN-ISO/IEC 17025. Ons verzoek is om deze eveneens op te nemen in dit artikel 4.35.

2 Meten tijdens sanering

Fenelab is blij dat na jarenlang uitblijven hiervan, het nationaal recht in overeenstemming wordt gebracht met de gewijzigde EU asbestrichtlijn. Zoals aangegeven dient hiertoe een meetkader te worden opgesteld. In de eerste plaats wordt op diverse plaatsen aangegeven dat een eindbeoordeling / luchtmeting achterwege kan worden gelaten indien een tussentijdse meting daartoe aanleiding geeft. Dat is niet correct, een tussentijdse meting zegt niet over het eindresultaat van de uitgevoerde asbestsanering. Tenzij het de bedoeling is dat deze meting het gehele saneringsproject beslaat. Zoals nu is opgeschreven is het tussentijds meten een momentopname en is het doel het vaststellen welke blootstelling de werknemer ondergaat. Dat is verschillend ten opzichte van het doel van een eindbeoordeling, te weten, het vaststellen in hoeverre een ruimte veilig betreedbaar is.

Voorstel Fenelab: verzoekt om de koppeling tussen een tussentijdse meting en de eindbeoordeling te schrappen. Hiernaast stelt Fenelab voor om in het meetkader niet alleen de frequentie op te nemen maar ook hoe wordt bepaald wie wanneer en waar de tussentijdse metingen verricht. Dat een daartoe geaccrediteerde instelling voor de NEN2939 deze werkzaamheden op zich neemt, is uiteraard evident gezien de conceptteksten. Fenelab bepleit dat dit meetkader spoedig beschikbaar komt zodat stakeholders zich er op kunnen voorbereiden en het zorgvuldig ingeregeld kan worden.

Hoewel de frequenties dan kunnen verschillen uiteraard, stelt Fenelab voor om bij elke type asbesttoepassing (op het niveau van alle productgroepen / toepassingen zoals in de algemene toelichting van de concept Regeling (pagina's 18 t/m 26). Aangezien Fenelab deelneemt aan de werkgroep dat het meetkader helpt op te stellen, kunnen we daarin meedenken.

De meetresultaten worden gedeeld door de inspectie-instellingen met TNO zoals is opgenomen in de algemene toelichting van het concept Besluit. Fenelab stelt voor dat dit ook wordt opgenomen in het meetkader en ook de governance op basis waarvan de het voor de minister en de branche transparant is wat er met de meetresultaten gebeurt (i.c. hoe de meetresultaten worden geïnterpreteerd in Smart NS).

3 Borging veilig en gezond werken

Fenelab stelt vast dat bij de meeste asbesttoepassingen in de categorie basis er geen luchtmeting meer uitgevoerd hoeft te worden. Zelfs niet meer in binnensituaties. Zoals bij de hoofdlijn van de zienswijze al aangegeven, maakt Fenelab zich zorgen over de borging van gezond en veilig werken. Wie borgt dat de sanering zo wordt uitgevoerd als in het werkplan staat en/of in Smart-NS? Wordt de sanering daadwerkelijk met de voorgeschreven maatregelen t.b.v. beperking van de emissie, uitgevoerd? Deze asbestsaneringen binnen beperkt vallen dan nu buiten de melding en het toezicht op de projecten.

In de categorie basis zijn de meeste toepassingen repeterend van karakter en heeft het risico in zich van dat er gemakzucht optreedt bij de uitvoering van de werkzaamheden, zeker zonder controle door een luchtmeting, immers 100.000 vezels/m³ in de lucht is niet zichtbaar met het blote oog. En dat is ver boven de grenswaarde van 10.000, laat staan 2.000. Als voorbeeld noemt Fenelab asbesthoudend koord. Volgens het Informatiepunt Leefomgeving (IPL0 = kenniscentrum gehost door Rijksoverheid en alle decentrale overheden) is koord een gevaarlijke toepassing en zijn de vezels nauwelijks gebonden. Wat Fenelab betreft onverantwoord om deze toepassing niet naar categorie uitgebreid over te hevelen of een luchtmeting te vereisen in basis.

Kortom, als de maatregelen bij toepassingen in de categorie basis niet worden gevolgd en er geen luchtmeting plaatsheeft, dan is het risico groot op een (zeer) onveilige situatie voor de werknemers ter plaatse en het nadien betreden van die gesaneerde ruimte.

Hier voegen we ook nog aan toe dat onder verantwoordelijkheid steeds meer werkgevers visuele inspecties gaan uitvoeren. Het uitvoeren van visuele inspecties is een deskundigheid en een vak dat in de NEN2990 goed is aangegeven. Wordt in de opleidingen die relatie ook gelegd, dat een visuele inspectie een gedegen inspectie is en dat een locatie pas asbestveilig kan worden gerapporteerd zodra aan de eisen in voornoemde NEN is voldoen. Wie houdt dat toezicht opdat er gezond en veilig gewerkt blijft worden ook al bevindt de toepassing zich in de categorie beperkt? Waarom is hier niet gekozen door het ministerie voor onafhankelijk en deskundige uitvoering?

Voorstel Fenelab: bij alle toepassingen in categorie basis weer de luchtmeting terugbrengen zoals in RK2 ook de situatie is. Hiernaast verzoekt Fenelab om asbesthoudend koord, andere risicovolle en repeterende toepassingen zoals asbesthoudende pakkingen, overhevelen naar de categorie uitgebreid vanwege extra bescherming voor de werknemers en degenen die na de projecten de ruimtes weer moeten betreden.

Toevoegen aan artikel 4.22 lid 1. onder b. van de concept Regeling dat visuele inspectie volgens de NEN2990 dient plaats te vinden. In de puntsgewijze bijlage hebben we dit verder uitgewerkt met een voorstel.

4 Gebruik modellen versus daadwerkelijk gedrag

Fenelab stelt dat meten = weten. Daar wordt met de voorgenomen asbestregelgeving in Nederland fors afstand van gedaan en is Fenelab teleurgesteld over. Dit terwijl we zien op andere beleidsterreinen zoals PFAS en Stikstof dat goede en robuuste meetresultaten (geaccrediteerd tot stand gekomen uiteraard) essentieel zijn voor betrouwbare en zekere resultaten voor betrokkenen en het beleid.

Helaas stellen we vast dat SZW hier de omgekeerde weg bewandelt door zwaar te leunen en te vertrouwen op het AREAT model en die door te vertalen naar de Smart Nieuwe Stijl. Dit model bepaalt welke persoonlijke beschermingsmiddelen vereist zijn en de mate van borging: wel of niet een onafhankelijke visuele eindbeoordeling en wel of geen luchtmeting tijdens de eindbeoordeling.

Het bezwaar van Fenelab is dat op basis van onvolledige data, veel aannames ('kan' en 'als'-bepalingen) en ideaal-typische omstandigheden de Smart Nieuwe Stijl is gevuld en geladen. Op basis hiervan wordt bepaald hoe en vooral met welke beschermingsmaatregelen de asbesttoepassingen moeten worden verwijderd. Fenelab ziet dit als een riskante onderneming om er op voorhand op te vertrouwen dat er zo veilig gewerkt wordt. Fenelab gaat ervan uit dat ook de minister van SZW vindt dat veilig en gezond werken niet uitsluitend moet worden gebaseerd op een onvolledig model maar op robuuste luchtmetingen. Een vraag is in hoeverre de gedragscomponent is betrokken bij het opstellen van de nieuwe regels: is duidelijk wat het effect is als een saneerder weet dat er geen controle achteraf plaatsheeft? Vraag aan de minister, waarom heeft Panteia deze impact ook niet in de analyse meegenomen?

Voorstel Fenelab: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald; baseer de keuze van de werkmethode om de asbesttoepassingen te verwijderen op robuuste luchtmetingen om gezond en veilig echt te borgen. Een dergelijke aanvulling op de Smart Nieuwe Stijl is noodzakelijk om de schadelijke effecten van het gedrag tot een minimum te beperken.

5 VIP erkende werkmethode

In de nieuwe concepten wordt melding gemaakt van werkzaamheden die door de minister zijn aangewezen als erkende werkmethode. Het VIP draagt zorg voor de validatie en totstandkomingsprocedure.

Onder ideaal-typische omstandigheden worden de werkzaamheden en metingen verricht om vast te stellen dat een toepassing teruggeschaald kan worden van de huidige RK2 (met borging van gezond en veilig werken) naar RK1 (zonder onafhankelijke, geaccrediteerde borging). Er vindt nu helemaal geen controle meer plaats bij de uitvoering. Dit kan leiden tot verhoogde emissies als de gevalideerde werkmethode niet meer correct worden uitgevoerd. Hoe kunnen deze asbestsaneringen meer gecontroleerd worden en door wie? Fenelab is van mening dat er meer waarborgen moeten zijn om ongezonde en onveilige situaties bij de erkende werkmethode. Overigens is Fenelab er voorstander van dat een onafhankelijk orgaan zoals het VIP, de validaties uitvoert. Wij maken ons vooral zorgen om wat er in de praktijk kan gebeuren.

Voorstel Fenelab: Artikel 4.40 lid 6 van het concept Besluit dient zo te worden aangepast dat er ten minste een onafhankelijke visuele inspectie door een geaccrediteerde instelling dient te worden uitgevoerd. Hoe anders gaat een werkgever of opdrachtgever vaststellen dat er sprake zou kunnen zijn van een overschrijding van de grenswaarde?

Ook stelt Fenelab voor dat het VIP ten minste om het jaar de betreffende erkende werkmethode in artikel 4.29, lid 1 gaat evalueren en opnieuw valideren. Hierbij dienen dan de resultaten van de tussentijdse metingen worden betrokken.

Tenslotte is het merkwaardig en bijzonder dat er merknamen worden genoemd in artikel 4.29, lid 1 van de concept Regeling. Onze vraag aan de minister is om na te gaan in hoeverre dit in overeenstemming is met de Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar).

6 Luchtmetingen

In artikel 4.55 van het concept Besluit zijn bepalingen opgenomen over de Eindbeoordeling. Bij de algemene toelichting op lid 5 van het genoemde artikel is aangegeven dat de tijdsduur van de 2-uurs luchtmeting komt te vervallen. Hierbij is geen alternatieve eis genoemd. Uit oogpunt van accreditatie, zorgvuldigheid en gelijk speelveld is het niet acceptabel dat de tijdsduur komt te vervallen bij de luchtmetingen. Dat leidt tot willekeur bij de metingen en de betrouwbaarheid en reproduceerbaarheid van de luchtmetingen zijn dan afwezig.

Voorstel Fenelab: terugzetten van de oorspronkelijke eis van de 2-uurs luchtmeting in artikel 4.55 van het concept Besluit.

7 Opleidingen voor asbestlaboratoria

In de concept Regeling is voorzien in een aanvullende opleiding specifiek voor de geaccrediteerde inspectie-instellingen en laboratoria. Deze wordt dan afgesloten met een examen. Dit is opgenomen in artikel 4.22, lid 1 onderdeel g. Fenelab ziet hier wel een praktisch probleem. Uitgangspunt is uiteraard dat de werknemers deskundig zijn en dit kunnen aantonen voordat zij werkzaamheden gaan uitvoeren met (mogelijk) asbest. Echter, er is in de eindbeoordelingsbranche relatief een kleine populatie van nieuwe laboranten / inspecteurs: ongeveer 50 nieuwe medewerkers per jaar die dan gekwalificeerd dienen te worden. De verwachting is dat het heel moeilijk zo niet onmogelijk gaat zijn om een erkende opleider bereid te vinden voor een dergelijke kleine groep zo een specialistische opleiding vorm te geven. Als dat al zou lukken, dan zullen de kosten per medewerker relatief hoog zijn zeker in vergelijking met de andere categorieën in dit artikel.

Voor de geaccrediteerde instellingen geldt dat zij allen een opleidingsplan, een kwaliteits- en een kwalificatie (of competentie) matrix hebben dat de Raad voor Accreditatie (RVA) periodiek toetst aan de accreditatienormen (kortweg de 17020 en 17025 - ISO normen).

Deze zijn gericht op functies, taken en bevoegdheden (bijv. monsternamen, inspectie, analyse, rapportage) en waarin opleiding, ervaring, training, beoordeling en autorisatie per medewerker zijn vastgelegd. Hiermee is geborgd dat de werknemers over de vereiste deskundigheid en ervaring beschikken.

Voorstel Fenelab: artikel 4.22, lid 1 onderdeel g. in de concept Regeling omzetten in een uitzonderingsbepaling op de specialistische opleidingseisen zoals bedoeld in artikel 4.30 van het concept Besluit. Hier eventueel aan toevoegen dat vijf genoemde eisen (met uitzondering van 4°. waarover hierna meer) worden aangetoond door het opleidingsplan, kwaliteits- en kwalificatie / competentiematrix onder toezicht van de RvA.

Nog een opmerking over punt 4°. in de concept Regeling, te weten, 'advies over vervolgcacties'. Het is niet toegestaan voor geaccrediteerde inspectie-instellingen om te adviseren over vervolgcacties. De accreditatienormen laten dit niet toe. Het verzoek van Fenelab is om dit specifieke punt te schrappen.

8 Overgangsbepaling registratie opleidingen

Fenelab complimenteert de minister dat de huidige werknemers met de nodige deskundigheid en ervaring met visuele inspecties en eindbeoordelingen, niet apart opgeleid en geëxamineerd behoeven te worden. Echter, in artikel 9.3 van de concept Regeling onder lid 3. onderdeel c. wordt verwezen naar certificaten voor de eindbeoordelaar en een handboek. Dit betreft documentatie met betrekking tot een eenmalig project van circa 10 jaar geleden en zijn momenteel niet van toepassing. Geen enkele medewerker beschikt vandaag de dag over een geldig certificaat (deze werden uitgegeven met een geldigheid van 3 jaar). Derhalve kunnen deze documenten niet als bewijsmiddel worden aangevoerd als overgangsbepaling voor de registratie van opleidingen. Fenelab heeft een alternatief voorstel, zie hierna.

Voorstel Fenelab: het verzoek is om als bewijsmiddelen voor de overgangsbepaling dezelfde documentatie ter zake de huidige werknemers bij de geaccrediteerde instellingen te hanteren zoals zijn genoemd onder speerpunt 7 in deze zienswijze. Het verzoek is om deze expliciet op te nemen in artikel 9.3 lid 3. onderdeel c.

9 Impactanalyse Panteia / financiële gevolgen

Fenelab ziet in dit hoofdstuk 9. (pagina 103 t/m 110 van de Algemene toelichting op het concept Besluit) waar de financiële gevolgen van de te wijzigen wet- en regelgeving worden geduid, goed voor ogen dat het ministerie haar best heeft gedaan om kosten uit te sparen voor een groep stakeholders ten koste van gezond en veilig werken. In de hoofdlijn van deze zienswijze is dat verder aangegeven. Belangrijke basis voor dit onderdeel van de besluitvorming is het Panteia rapport "Implementatie van de nieuwe richtlijn asbest, Markt- en impactanalyse." De eerste opmerking is dat – in tegenstelling tot in de onderzoeksverantwoording van het rapport is aangegeven – Fenelab niet is gehoord en geïnterviewd door de onderzoekers. Gezien het feit dat de eindbeoordeling een belangrijke schakel is in gezond en veilig werken met asbest, is Fenelab hier teleurgesteld over en kwalificeert deze gang van zaken als onacceptabel.

De specifieke punten op het rapport hebben we helemaal aan het eind van deze zienswijze weergegeven in de vorm van een eerder gezonden notitie aan het ministerie van SZW.

Kort gesteld, acht Fenelab de data in de Impactanalyse te onbetrouwbaar om hier belangrijk en robuust beleid op te baseren en/of kosten te onderbouwen. Als voorbeeld noemen we nog de €200,00 per visuele inspectie. Deze informatie is zwaar gedateerd en hiermee is voor Fenelab duidelijk dat het onverantwoord is om dit rapport als onderbouwing te gebruiken als rechtvaardiging voor de gewijzigde wet- en regelgeving inzake asbest.

In paragraaf 9.1.2 zijn de verschuivingen in beeld gebracht die het ministerie van SZW zelf heeft doorgevoerd bovenop de Impactanalyse. We zien hier duidelijk de afschaling terug van asbesttoepassingen in categorie basis naar categorie beperkt. Dit levert een kostenreductie op voor opdrachtgevers – want er zijn veel minder onafhankelijk, geaccrediteerde luchtmetingen uit te voeren, maar in ruil daarvoor wordt ongezonder en onveiliger gewerkt met als gevolg een groter risico op onveilige situaties voor werknemers en de betreders van de gesaneerde ruimtes. In de speerpunten 3 en 4 is dat verder onderbouwd aan de hand van verwijzingen naar concept teksten in het Besluit en de Regeling.

Voorstel Fenelab: impactanalyse opnieuw laten uitvoeren met medeneming van kennis en ervaring van de eindbeoordeling vanuit Fenelab.

10 Niet alle internationale bepalingen zijn gevolgd

In het hoofdstuk over de verhouding met het hoger recht (Algemene toelichting van het concept Besluit, pagina 84), staat in paragraaf 4.3 het Verdrag betreffende veiligheid bij het gebruik van asbest. Het gaat hier om het ILO 162. Aangegeven wordt in de toelichting dat aan de regels is voldaan zoals het meten van asbestconcentraties asbeststof op de werkplek.

In artikel 20 staat hierover het volgende (in de Engelse tekst die als authentiek wordt beschouwd):

Part IV - Surveillance of the working environment and workers' health

Article 20

1.

Where it is necessary for the protection of the health of workers, the employer shall measure the concentrations of airborne asbestos dust in workplaces, and shall monitor the exposure of workers to asbestos at intervals and using methods specified by the competent authority.

2.

The records of the monitoring of the working environment and of the exposure of workers to asbestos shall be kept for a period prescribed by the competent authority.

3.

The workers concerned, their representatives and the inspection services shall have access to these records.

4.

The workers or their representatives shall have the right to request the monitoring of the working environment and to appeal to the competent authority concerning the results of the monitoring.

De vraag rijst in hoeverre in het voorliggende concept Besluit met name de onderdelen 3. en 4. zijn geborgd.

Voorstel Fenelab: verzoekt het ministerie aan te geven waar voornoemde punten 3 en 4 van artikel 20 in het ILO 162 zijn geborgd in de gewijzigde regelgeving.

→ **Position paper asbestbranches: Denkrichtingen voor de implementatie van de nieuwe Europese asbestregelgeving in de Nederlandse praktijk (mei 2024)**

Bij de start van de implementatie van de gewijzigde EU asbestrichtlijn in Nederlandse wet- en regelgeving, hebben de asbestbranches gezamenlijk een position paper geschreven en gepubliceerd. Dit heeft een tiental hoofdpunten opgeleverd die we als branches (VOAM, VAVB, VERAS, VVTB en Fenelab) hebben meegegeven aan het ministerie van SZW bij de implementatie.

We hebben de voorliggende concepten getoetst aan deze hoofdpunten en zien voor zover relevant voor de eindbeoordeling dat er nog ruimte is voor verbetering. Kort geven we deze hier weer.

Reorganiseer asbesttoezicht: maximaal twee toezichthoudende instanties. Een (landelijke) overheids-toezichthouder en certificatie-toezicht, die informatie uitwisselen en samenwerken. Fenelab neemt waar dat dit nog niet is gerealiseerd; de toezichtdruk is onverminderd hoog en er zijn momenteel minstens 4 toezichthoudende instanties actief: de NLA, de CI / RvA, OD's en ILT. Fenelab verzoekt om de gewenste terugdringing van de toezichtdruk vorm te geven.

Controlemetingen en monitoring: wettelijk verankeren en branchebreed aanpakken. Systematische metingen tijdens uitvoering werk en onder representatieve omstandigheden. Fenelab ziet aan een meetkader wordt gewerkt, deze is helaas nog niet beschikbaar. Omwille van tijdigheid verzoekt Fenelab hier spoed mee te blijven betrachten en de tegenstribbelaars geen ruimte te bieden.

Gefaseerde invoering SEM als onderdeel van de Eindbeoordeling na asbestverwijdering. Voorkom stagnatie en capaciteitsproblemen en stimuleer innovatie en ontwikkeling branche. Fenelab ziet dat dat dit niet is betrokken in de concept regelgeving. Gezien de versoepeling en afschaling van veel asbesttoepassingen van basis naar beperkt, verzoekt Fenelab dit punt te betrekken bij de voorgenomen evaluatie van de gewijzigde asbestwet- en regelgeving twee jaar na inwerkingtreding.

Aanvulling op Fenelab zienswijze: reactie op Panteia impactanalyse

Notitie aan : Ministerie van SZW, Directie Gezond en Veilig Werken
Notitie van : Sectorcommissie Asbest van Fenelab (contactpersoon Edwin Zoontjes)
Datum : 3 april 2025
Betreft : Vragen en opmerkingen n.a.v. Panteia impactanalyse
Kenmerk : 6FENE1-SEC.N

Introductie

Fenelab is deelnemer aan de Klankbordgroep Asbestregelgeving op initiatief van het ministerie van SZW. Recent heeft een presentatie plaatsgevonden over het conceptrapport opgesteld door Panteia met als titel "Implementatie van de nieuwe richtlijn asbest - Markt- en impactanalyse", versie 1.0, d.d. 20-02-2026. Dit conceptrapport is verstuurd aan de KBG-leden en gelet op het belang ervan, gedeeld met enkele leden binnen Fenelab.

Vooruitopend op de formele internetconsultatie wenst Fenelab alvast enkele opmerkingen te plaatsen en vragen te stellen over het conceptrapport. We hopen dat deze notitie tijdig met de onderzoekers wordt gedeeld door het ministerie zodat de bemerkingen van Fenelab worden betrokken in het finale rapport.

Vragen en opmerkingen

- Algemeen, op pagina 5 bij de onderzoeksopzet is aangegeven dat met de brancheorganisaties interviews zijn afgenomen. In bijlage 1 wordt Fenelab genoemd als een van de geconsulteerde organisaties. Helaas is dat niet het geval, bij niemand in onze branche is bekend dat er een interview is afgenomen (voorzitter Richard Bos heeft wel gesproken met de onderzoekers maar dat was vanwege BME (opleider) en de VOAM (inventariseerders).
- Er staan veel bijzonderheden en incorrectheden in het conceptrapport; wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat dit een verband heeft met bovenstaande bemerking.
- Fenelab vindt het zeer onterecht dat zij genoemd is als een geraadpleegde partij en verwacht dat dit **of** uit het eindrapport wordt gehaald aangezien het ook tijdens de internetconsultatie wordt gepubliceerd **of** dat Fenelab alsnog wordt geïnterviewd door de onderzoekers van Panteia en daarna pas het rapport wordt gepubliceerd. Het laatste heeft de voorkeur van Fenelab.
- Ten onrechte wordt nu de indruk gewekt dat Fenelab inbreng heeft gepleegd en dat informatie over m.n. de eindbeoordeling mede is gebaseerd op inbreng vanuit onze branche.

- Pagina 6 bovenaan: “kwantitatieve enquête langs de branches”: Fenelab heeft deze niet voorbij zien komen.
 - Pagina 6, bijna onderaan: t.b.v. onderzoeksverantwoording, op welke parameters ontbreekt de kwantitatieve onderbouwing (één na laatste alinea)?
 - Par. 2.3 Werkenden: waar staan de aantallen werkenden in de eindbeoordeling?
 - Par. 2.4 Projecten. Onder het kopje “Het uitvoeren van een eindbeoordeling” wordt in het tweede balletje een onterechte relatie gelegd tussen de tussentijdse metingen en de eindbeoordelingen. Beiden hebben verschillende doelen.
 - Pagina 27: hier staat dat 94,4 % onder de 10.000 vezels blijft, waar is dit op gebaseerd?
 - Pagina 27: Bijna onderaan wordt verwezen naar een Panteia onderzoek in 2020, dat was dus een slecht onderzoek en kunnen we niet als correct overnemen hier.
 - Par. 2.4.1. pagina 28: ik begrijp het gegoochel met de getallen niet onder de Tabel 7 + daar waar in de eerste bullit ‘basis’ staat, moet zijn ‘beperkt’, of de tabel klopt niet.
 - Pagina 31: laatste bullit voor het kopje ‘Industrie’, moet dat niet zijn ‘beperkt’ i.p.v. ‘basis’?

 - Par. 3.4 opleidingen: op pagina 47-48 is niet goed te zien in hoeverre ook examinering bij eindbeoordelaars (en andere werkenden met asbest niet zijnde verwijderaars) wordt meegerekend in impact in Euro’s. Is hier verduidelijk over te geven?
-
- Par. 3.8 tussentijdse metingen pagina 55, Fenelab herkent zich niet dat er onvoldoende capaciteit zou zijn en dat bij bepaalde werkzaamheden geen tussentijdse meting kan worden gedaan. De capaciteit is er wel, vooral ‘s ochtends is er wel ruimte, daarnaast als inderdaad blijkt dat het aantal RK2 metingen als eindbeoordeling zo omlaag gaat dan is er zeker wel capaciteit genoeg. Wel correct is dat bij bepaalde werkzaamheden niet te doen is, omdat er toepassingen zijn waar bij het echte saneren niet lang duurt, denk aan een stukje buis, of een paneeltje. Blijft vreemd dat dit dan geen impact zou hebben, immers er worden wel meer kosten gemaakt afhankelijk van de meetprotocollen. Dat iets ‘niet nageleefd wordt’ wil toch niet zeggen dat het geen impact heeft? Misschien zijn juist ‘die kosten’ wel de reden dat tussentijds meten nooit heeft plaatsgevonden. Fenelab vindt dat hier wel een berekening van beschikbaar moet komen, ook al met de nodige bandbreedtes.
 - Par. 3.9, tabel 28 (pagina 57): graag ziet Fenelab wel wat nuances op de genoemde bedragen: bedrag visuele beoordeling is meer dan 240 euro oplopend tot 300 euro, bij het luchtmeting voorbeeld wordt er geen onderscheid gemaakt tussen RK2 en RK2a. Bij RK2 zal het ca. 400 euro zijn bij RK2a 900 –1100 euro. Wat betreft de kleefmonsters kan dit hoger zijn, is eerder vanaf 80 euro. Daarbij staat er op pagina 58 dat Panteia uitgaat van 1-2 kleefmonsters, dit moet toch minimaal 4 stuks zijn?
 - Pagina 57: 5 minuten voor een visuele eindbeoordeling door een uitvoerder, is dat niet veel te kort voor een visueel cf. NEN2990? Of is het gewoon “ff kijken en klaar”? Doe het dan maar niet, zou ik zeggen.

- Pagina 58: in tabel 29 vindt Fenelab de enorme afname aan luchtmetingen opvallend, zie ook eerder in het rapport. Zelfde als paragraaf 2.4.1, ik vraag me af waar ze vandaan halen dat 94,4% van de saneringen onder de 10.000 vezels blijven.
- Pagina 59: dient de visuele beoordeling voor zowel onafhankelijk als door de uitvoerder niet hetzelfde moeten zijn? Het resultaat is eenzelfde status 'afkeur of vrijgave' terwijl de methoden verschillen, zeker gezien de verschillen in tijdsduur of het door de een of door de ander wordt gedaan.
- Conclusies: tabel 38 op pagina 64, ten opzichte waarvan is er een negatief bedrag genoemd bij de eindbeoordeling in dat scenario dat er alleen maar een uitvoerder de eindbeoordeling doet in de categorie 'basis'. Ligt dat verschil met Tabel 37 niet veel genuanceerder?

Bijlage met gedetailleerd overzicht van de wijzigingen die we als Fenelab voorstellen

Achtereenvolgens is hierna weergegeven het commentaar met tekstvoorstellen van Fenelab op:

Arbeidsomstandighedenbesluit

Arbeidsomstandighedenbesluit – Toelichting Algemeen

Arbeidsomstandighedenbesluit – Artikelsgewijze toelichting

Arbeidsomstandighedenregeling

Arbeidsomstandighedenregeling - Toelichting Algemeen

Arbeidsomstandighedenregeling - Artikelsgewijze toelichting

Artikel	Wettekst	Commentaar	Suggestie voor aanpassing
2.1b tot en met 2.1e	Gebruik landelijke voorziening	In het DSO gaat nu de asbestsaneerder het eindbeoordelingsrapport invoeren i.p.v. de inspectie-instelling tijdens LAVS. Fenelab kan zich hier goed in vinden.	Geen
4.40.6	Een verwachte overschrijding van de grenswaarde, bedoeld in het eerste lid, wordt vermoed niet aanwezig te zijn, indien...	Hier gaat het om de door VIP erkende werkmethode zoals zijn vastgelegd. Hoe kan er werkgever zich ervan vergewissen dat altijd binnen de grenswaarde wordt gewerkt? Het gaat hier bovendien om een potentieel risicovolle toepassing aangezien de werkzaamheden 'RK2' betreffen die zijn teruggeschaald naar 'RK1'.	Voor borging dat ook bij deze toepassingen veilig blijft worden gewerkt, dienen luchtmetingen door een geaccrediteerde instelling te worden uitgevoerd
4.41.4	De monsterneming wordt zodanig uitgevoerd dat door meting, of door berekening van deze meting, gewogen in de tijd, de blootstelling van werknemers aan asbestvezels kan worden vastgesteld die representatief is voor een referentieperiode van 8 uur.	De huidige formulering maakt het mogelijk om metingen van zeer korte duur uit te voeren, wat de representativiteit van de meetresultaten ondermijnt. Daarnaast leidt dit tot verschillen in meetmethoden tussen partijen, waardoor resultaten moeilijk vergelijkbaar zijn en geen gelijk speelveld ontstaat.	Neem een minimale meetduur op die waarborgt dat de meting representatief is voor de blootstellings situatie in de praktijk. Sluit daarbij aan bij bestaande meetprotocollen of normeringen en leg deze eenduidig vast, zodat: <ul style="list-style-type: none"> • meetresultaten onderling vergelijkbaar zijn • interpretatieverschillen tussen partijen worden voorkomen • een gelijk speelveld in de sector wordt geborgd
4.41.5	Het nemen van monsters wordt uitgevoerd door een persoon die de daarvoor vereiste deskundigheid bezit.	De bepaling laat onduidelijk welke partij verantwoordelijk is voor toetsing en controle, waardoor risico ontstaat op inconsistentie in de uitvoering en handhaving. Daarnaast is onvoldoende geborgd dat metingen onafhankelijk worden uitgevoerd. Wanneer metingen worden verricht door geaccrediteerde laboratoria, is de onafhankelijkheid geborgd via accreditatie-eisen. In het voorgestelde stelsel lijkt echter ruimte te bestaan voor inzet van andere partijen die direct worden ingehuurd door de saneerder of opdrachtgever. Dit kan leiden tot belangenverstrengeling en strategisch gedrag. Hierdoor ontstaat niet alleen onzekerheid over de betrouwbaarheid van meetresultaten, maar ook een ongelijk speelveld tussen partijen en verminderde vergelijkbaarheid van metingen.	Leg vast onder welke voorwaarden metingen mogen worden uitgevoerd en door welke typen partijen <u>Borg onafhankelijkheid expliciet, bijvoorbeeld door:</u> <ul style="list-style-type: none"> • verplicht gebruik van geaccrediteerde laboratoria, of • het stellen van gelijkwaardige onafhankelijkheidseisen aan andere partijen <u>Overweeg een scheiding tussen:</u> <ul style="list-style-type: none"> • uitvoerende partij (saneerder) • meetpartij (onafhankelijk) • toetsende partij (bijv. CI/toezichthouder) <u>Leg vast hoe onafhankelijkheid wordt aangetoond en gecontroleerd</u> <u>Zorg dat de gekozen systematiek bijdraagt aan:</u> <ul style="list-style-type: none"> • betrouwbare en objectieve meetresultaten • onderlinge vergelijkbaarheid • een gelijk speelveld in de sector
4.42.1	De werkzaamheden in de gevarenzone worden onmiddellijk stilgelegd, indien: a. de grenswaarde, genoemd in artikel 4.25, wordt overschreden, tenzij reeds maatregelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, zijn genomen; of b. het aannemelijk is dat asbest of asbesthoudende producten worden verstoord die niet voor de aanvang van de werkzaamheden zijn geïdentificeerd en die asbeststof kunnen produceren.	Het is niet vastgelegd welke partij bevoegd en verantwoordelijk is om werkzaamheden stil te leggen bij afwijkingen of onveilige situaties.	Leg vast: <ul style="list-style-type: none"> • wie de bevoegdheid heeft tot stillegging (bijv. werkgever, toezichthouder, certificerende instelling) • onder welke omstandigheden stillegging verplicht is • hoe dit proces wordt geborgd en gedocumenteerd
4.43.4	Nadat de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, zijn genomen wordt de concentratie asbestvezels in de lucht gemeten overeenkomstig artikel 4.41.	Er is onvoldoende geborgd wie de hermeting na een overschrijding uitvoert. Indien dit niet expliciet wordt toegewezen aan de oorspronkelijke (onafhankelijke) meetinstantie, ontstaat het risico dat er een andere partij wordt ingeschakeld zonder dat de noodzakelijke saneringsmaatregelen daadwerkelijk zijn effectueerd. De continuïteit en integriteit van het toezicht dienen hier gewaarborgd te worden.	Indien een tussentijdse meting een overschrijding van de grenswaarde uitwijst, worden de werkzaamheden onverwijld gestaakt. De werkzaamheden mogen pas worden hervat nadat aantoonbare corrigerende maatregelen zijn getroffen. De hermeting dient te worden uitgevoerd door dezelfde geaccrediteerde partij die de initiële overschrijding heeft vastgesteld.
4.48.1	Ten behoeve van de beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, verricht de werkgever voor aanvang van de werkzaamheden een onderzoek naar de aanwezigheid en precieze locaties van asbest en asbesthoudende producten op de plaats waar de werkzaamheden zullen worden verricht, de soorten asbest en, voor zover het asbesthoudende producten betreft, de in de producten aanwezige concentraties asbest, uitgedrukt in massapercentages.	De werkgever voert zelfstandig onderzoek uit naar de aanwezigheid en exacte locaties, waardoor hij technisch in staat is de rapportage inclusief analysecertificaten intern op te stellen. Hoewel dit het externe inventarisatie rapport overbodig maakt en een aanzienlijke kostenbesparing oplevert, creëert dit een risico op belangenverstrengeling. Deze werkwijze tast de onafhankelijkheid aan en is vanuit kwaliteitsborging dan ook niet wenselijk.	Het onderzoek naar de aanwezigheid en de exacte locaties van dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijke, gecertificeerde partij. De resultaten hiervan worden vastgelegd in een inventarisatie rapport dat is opgesteld door een rechtspersoon die geen organisatorische, financiële of juridische binding heeft met de werkgever of de eigenaar van de locatie.

4.48.2 a	documentatie over specifieke materialen of producten, mits deze documentatie de benodigde informatie, bedoeld in het eerste lid, bevat; of	De werkgever voert zelfstandig onderzoek uit naar de aanwezigheid en exacte locaties, waardoor hij technisch in staat is de rapportage inclusief analysecertificaten intern op te stellen. Hoewel dit het externe inventarisatierapport overbodig maakt en een aanzienlijke kostenbesparing oplevert, creëert dit een risico op belangenverstremming. Deze werkwijze tast de onafhankelijkheid aan en is vanuit kwaliteitsborging dan ook niet wenselijk.	Het onderzoek naar de aanwezigheid en de exacte locaties van dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijke, gecertificeerde partij. De resultaten hiervan worden vastgelegd in een inventarisatierapport dat is opgesteld door een rechtspersoon die geen organisatorische, financiële of juridische binding heeft met de werkgever of de eigenaar van de locatie.
4.48.3	Iedere werkgever is verplicht om op verzoek van een andere werkgever de documenten en overige informatie te verstrekken die hij nodig heeft voor het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, voor zover de werkgever waar het verzoek aan is gericht over deze documenten en informatie beschikt.	De huidige formulering roept vragen op over de reikwijdte van de informatieplicht. Betreft dit ook de verplichting om volledige inventarisatierapporten van derden (zoals externe inspectiebureaus) te verstrekken? Hierbij moet rekening gehouden worden met de intellectuele eigendomsrechten van het opstellende bureau en de commerciële waarde van het rapport waarvoor de oorspronkelijke opdrachtgever heeft betaald. Daarnaast is onduidelijk hoe deze verplichting zich verhoudt tot geheimhoudingsclausules en de bescherming van bedrijfsgevoelige informatie.	Iedere werkgever is verplicht om op verzoek van een andere werkgever relevante brondocumenten en technische informatie te verstrekken die noodzakelijk zijn voor het onderzoek, bedoeld in het eerste lid. Indien het verstrekken van volledige rapportages van derden de commerciële belangen of intellectuele eigendomsrechten schaadt, kan worden volstaan met het verstrekken van de noodzakelijke feitelijke onderzoeksresultaten en locatiedata, mits deze toereikend zijn voor een veilige uitvoering van de werkzaamheden. De verstrekende partij draagt zorg voor het anonimiseren van bedrijfsgevoelige gegevens die niet relevant zijn voor de veiligheid.
4.51.2b	een door de werkgever of degene die opdracht geeft tot de werkzaamheden met asbest zelf te verrichten of in opdracht te laten verrichten meting die specifiek is afgestemd op de werkwijze en de situatie ter plaatse conform een bij ministeriële regeling aangewezen genormaliseerde meetmethode.	De voorgestelde tekst tast de onafhankelijke borging van de veiligheid aan. Door de werkgever of opdrachtnemer de vrijheid te geven zelf metingen te verrichten (of te laten verrichten) ter validatie van de werkwijze, ontstaat een perverse prikkel. Het risico bestaat dat saneringsmethodieken onterecht als 'veilig' worden gekwalificeerd om kosten voor externe eindbeoordelingen te besparen. Deze mate van zelfregulering is onwenselijk, bevordert fraudegevoeligheid en strijdt met de vereiste objectiviteit binnen de asbestketen.	De meting, specifiek afgestemd op de werkwijze en de situatie ter plaatse, dient conform een bij ministeriële regeling aangewezen genormaliseerde meetmethode te worden uitgevoerd door een onafhankelijke, hiertoe geaccrediteerde inspectie-instelling of laboratorium. Deze partij mag geen organisatorische of economische binding hebben met de werkgever die de werkzaamheden uitvoert, teneinde de objectiviteit van de validatie en de daaropvolgende eindbeoordeling te waarborgen.
4.51.3	Indien gebruik wordt gemaakt van een methode als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, wordt deze methode uitgevoerd of wordt de uitvoering getoetst door een persoon met aantoonbare deskundigheid op het gebied van blootstellingsonderzoek.	De huidige formulering 'persoon met aantoonbare deskundigheid' is kwalitatief onvoldoende gedefinieerd en waarborgt de onafhankelijkheid niet. Wanneer deze deskundige rechtstreeks wordt aangestuurd of gefinancierd door de uitvoerende partij (de saneerder), ontstaat een risico op belangenverstremming. Om de integriteit van het blootstellingsonderzoek te garanderen, dient de toetsing te worden belegd bij een onafhankelijke instantie waarvan de onpartijdigheid is geborgd via een accreditatie door de Raad voor Accreditatie (RvA), vergelijkbaar met de borging bij laboratoria.	Indien gebruik wordt gemaakt van een methode als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, wordt de uitvoering getoetst door een onafhankelijke deskundige die verbonden is aan een hiertoe geaccrediteerde instelling (conform ISO/IEC 17020 of 17025). De toetsende persoon mag geen functionele of financiële relatie hebben met de werkgever die de saneringswerkzaamheden uitvoert, teneinde een objectieve beoordeling van het blootstellingsonderzoek te waarborgen.
4.51.6	Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop het bewijs van de vastgestelde concentratie, dan wel de meetgegevens, bedoeld in het vijfde lid, aan de toezichthouder beschikbaar worden gesteld.	De huidige formulering is te onbepaald, waardoor de praktische uitvoerbaarheid en de administratieve lastendruk voor werkgevers op dit moment niet te toetsen zijn. Voor een zorgvuldige beoordeling tijdens deze consultatie is het essentieel dat de kaders voor gegevensverstrekking (zoals het format, de termijn en de aard van de bewijslast) reeds in de wet of de toelichting worden gespecificeerd. Het doorschuiven van deze cruciale details naar een ministeriële regeling beperkt de mogelijkheid tot inspraak op het proces van gegevensdeling en toezicht.	Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop het bewijs van de vastgestelde concentratie, dan wel de meetgegevens, bedoeld in het vijfde lid, aan de toezichthouder beschikbaar worden gesteld. Deze regels voorzien in ieder geval in een gestandaardiseerd digitaal format voor gegevensuitwisseling, waarborgen de integriteit van de data middels een onbewerkbaar protocol en stellen redelijke termijnen vast voor de aanlevering, teneinde de administratieve belasting te minimaliseren.

4.55.4	In aanvulling op het derde lid wordt de visuele inspectie uitgevoerd door een bedrijf dat daartoe adequaat is toegerust, in het geval van verwijderingswerkzaamheden als bedoeld in artikel 4.57, derde lid, aanhef en onderdeel a en artikel 4.57, vierde lid.	De term 'adequaat toegerust' is subjectief en creëert ongewenste beleidsruimte. In een risicovolle sector als de asbestverwijdering is een eenduidige kwaliteitsborging essentieel. Door niet expliciet te verwijzen naar een geaccrediteerde inspectie-instelling, wordt de onafhankelijkheid en deskundigheid van de visuele inspectie onvoldoende gewaarborgd. Dit schept onduidelijkheid in de handhaving en vergroot het risico op kwaliteitsverschillen bij de eindbeoordeling.	In aanvulling op het derde lid wordt de visuele inspectie uitgevoerd door een onafhankelijke inspectie-instelling die/dat hiertoe is geaccrediteerd conform ISO/IEC 17020 door de Raad voor Accreditatie. Dit is van toepassing in het geval van verwijderingswerkzaamheden als bedoeld in artikel 4.57, derde lid, aanhef en onderdeel a en artikel 4.57, vierde lid.
4.55.7 b	uitzonderingen kunnen worden gemaakt op het vierde lid;	Het toestaan van uitzonderingen op de verplichting tot onafhankelijke visuele inspectie is onwenselijk en brengt de veiligheid van eindgebruikers in gevaar. De onafhankelijkheid en expertise van een geaccrediteerd laboratorium zijn cruciaal voor een objectieve vaststelling dat een ruimte veilig is voor herbetreding. Elke uitzondering hierop ondermijnt het stelsel van kwaliteitsborging en creëert ongelijkheid in het toezicht.	In afwijking van artikel 4.55, zevende lid, onderdeel b, worden geen uitzonderingen toegestaan op de verplichting dat de visuele inspectie en de daaropvolgende vrijgavemeting worden uitgevoerd door een onafhankelijke, conform ISO/IEC 17020 geaccrediteerde instelling. De integriteit van de eindbeoordeling dient onder alle omstandigheden gewaarborgd te blijven.
4.55.7 d	asbestverwijderingswerkzaamheden kunnen worden aangewezen waarop het vijfde lid niet van toepassing is.	Het aanwijzen van asbestverwijderingswerkzaamheden waarbij een meting niet verplicht is, tast de kern van de veiligheidsborging aan. Een visuele inspectie alleen is onvoldoende om de afwezigheid van microscopisch kleine vezels in een binnenruimte vast te stellen. 100.000 vezels in 1 kubieke meter is met het blote oog niet waarneembaar. Om de veiligheid voor eindgebruikers/werknemers bij herbetreding objectief te garanderen, dient een onafhankelijke meting als sluitstuk van de sanering altijd de norm te zijn, ongeacht het type werkzaamheden.	In afwijking van het zevende lid, onder d, is het uitvoeren van een onafhankelijke meting conform de genormaliseerde meetmethode te allen tijde verplicht voor alle asbestverwijderingswerkzaamheden in binnenruimten. Er worden geen categorieën werkzaamheden aangewezen die vrijgesteld zijn van de verplichting tot het objectief vaststellen van de vezelconcentratie voorafgaand aan de herbetreding.
Asbestverwijderingsbe- sluit Artikel II D artikel 4.1 b	handelingen die in de uitoefening van een beroep of bedrijf worden verricht en waarbij het vanwege de spoedeisendheid niet mogelijk is om een asbestidentificatie te verrichten, mits de materialen die naar redelijke verwachting asbest zijn of de producten waarin naar redelijke verwachting asbest of een asbesthoudend product is toegepast, bij het verrichten van de handelingen worden behandeld als asbest of asbesthoudende producten;	De huidige definitie van 'spoedeisendheid' is te diffuus en vatbaar voor subjectieve interpretatie. Hierdoor ontstaat het risico dat deze uitzonderingsgrond onbedoeld als algemene vrijstellingsregel wordt gebruikt voor reguliere werkzaamheden. Om oneigenlijk gebruik te voorkomen, is het noodzakelijk om strikte criteria of een limitatieve lijst van noodsituaties (zoals acute gevaarzetting voor de openbare veiligheid of direct instortingsgevaar) op te nemen. Zonder deze inkadering is de handhaafbaarheid van deze bepaling niet gewaarborgd.	Handelingen die in de uitoefening van een beroep of bedrijf worden verricht en waarbij vanwege een acute dreiging voor de volksgezondheid of de openbare veiligheid (overmacht) direct handelen noodzakelijk is, waardoor een voorafgaande asbestidentificatie niet afgewacht kan worden. In dergelijke gevallen dienen de betreffende materialen preventief conform het hoogste veiligheidsregime behandeld te worden, totdat identificatie alsnog heeft plaatsgevonden.
Asbestverwijderingsbe- sluit Artikel II D artikel 4.2c	in zijn geheel verwijderen van geschroefde, asbesthoudende platen waarin de asbestvezels hechtgebonden zijn, niet zijnde dakleien, of asbesthoudende vloertegels of niet-gelijmde, asbesthoudende vloerbedekking uit een vaartuig, voor zover het vaartuig niet in het kader van de uitoefening van een beroep of bedrijf wordt gebruikt of bedoeld is voor gebruik in dat kader en de oppervlakte van de te verwijderen asbesthoudende platen, vloertegels of vloerbedekking in totaal maximaal vijftig vierkante meter bedraagt.	Het toestaan van asbestverwijdering door particulieren tot een omvang van 35 m ² is vanuit het oogpunt van de volksgezondheid onverantwoord. In de praktijk blijkt dat particulieren onvoldoende kennis hebben om het cruciale onderscheid tussen hechtgebonden en niet-hechtgebonden materialen (zoals asbestkarton onder vloerzeil) te maken. Bovendien is de fysieke handeling van het verwijderen en verpakken van grote oppervlakken (35 m ²) zonder emissiebeheersing technisch niet realistisch voor leken. Dit leidt onherroepelijk tot besmetting van de omgeving en onnodige blootstelling.	De verwijdering van asbesthoudende materialen dient te allen tijde te worden uitgevoerd door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf, ongeacht de omvang of de gebruikstatus. Hiermee wordt gewaarborgd dat de werkzaamheden onder gecontroleerde omstandigheden plaatsvinden en dat materialen niet onbedoeld worden beschadigd, waardoor de verspreiding van asbestvezels naar de leefomgeving wordt voorkomen.
Artikel III BBL artikel 7.9.2 b	werkzaamheden die in de uitoefening van een beroep of bedrijf worden verricht en waarbij het vanwege de spoedeisendheid niet mogelijk is om een asbestidentificatie te verrichten, mits de materialen die naar redelijke verwachting asbest zijn of de producten waarin naar redelijke verwachting asbest of een asbesthoudend product is toegepast, bij het verrichten van de handelingen worden behandeld als asbest of asbesthoudende producten;	De huidige definitie van 'spoedeisendheid' is te diffuus en vatbaar voor subjectieve interpretatie. Hierdoor ontstaat het risico dat deze uitzonderingsgrond onbedoeld als algemene vrijstellingsregel wordt gebruikt voor reguliere werkzaamheden. Om oneigenlijk gebruik te voorkomen, is het noodzakelijk om strikte criteria of een limitatieve lijst van noodsituaties (zoals acute gevaarzetting voor de openbare veiligheid of direct instortingsgevaar) op te nemen. Zonder deze inkadering is de handhaafbaarheid van deze bepaling niet gewaarborgd.	Handelingen die in de uitoefening van een beroep of bedrijf worden verricht en waarbij vanwege een acute dreiging voor de volksgezondheid of de openbare veiligheid (overmacht) direct handelen noodzakelijk is, waardoor een voorafgaande asbestidentificatie niet afgewacht kan worden. In dergelijke gevallen dienen de betreffende materialen preventief conform het hoogste veiligheidsregime behandeld te worden, totdat identificatie alsnog heeft plaatsgevonden.

Artikel	Wettekst	Commentaar	Suggestie
3. blz 43 van 209 bullet 9	Voor personen die asbest tegen kunnen komen in het werk geldt net als voorheen een verplichte voorlichting van de werkgever. Voor personen in beroepen waarbij blootstelling kan optreden, zoals bij de brandweer, geldt een basisopleiding. Voor personen die aan asbest werken zijn verschillende categorieën erkende opleidingen opgenomen. Voor asbestverwijderingen sluiten deze aan bij de verschillende typen vergunningen.	De huidige formulering is te vrijblijvend en creëert onduidelijkheid over de reikwijdte van de opleidingsverplichting. Het begrip 'personen die asbest tegen kunnen komen' behoeft een concrete afbakening middels een limitatieve lijst van risicoberoepen.	De werkgever is verplicht zorg te dragen voor een gecertificeerde basisopleiding voor alle werknemers in aangewezen risicoberoepen (waaronder, maar niet uitsluitend: brandweerpersoneel, installateurs, dakdekkers en slopers). Voor de specifieke categorieën asbestverwijdering gelden de opleidingseisen zoals vastgelegd in de bijlage bij deze regeling.
3. blz 43 van 209 bullet 16	SMART-ns stimuleert de asbestverwijderaars de blootstelling zo laag mogelijk te houden en geeft inzicht in te nemen maatregelen.	De aanname dat SMART-ns asbestverwijderaars stimuleert tot blootstellingsreductie is in de praktijk kwetsbaar voor oneigenlijk gebruik. Doordat de saneerder het systeem zelfstandig vult, ontstaat het risico op 'sturing' van data om in een lager beheersregime uit te komen. Bovendien biedt een theoretisch SMART-profiel geen enkele garantie voor de feitelijke uitvoering op de locatie. Zonder een verplichte koppeling aan onafhankelijke validatiemetingen en strikt toezicht op de werkvloer, fungeert het systeem enkel als een papieren vrijwaring zonder daadwerkelijke borging van de veiligheid.	De resultaten uit SMART-ns dienen te allen tijde te worden gevalideerd door middel van onafhankelijke blootstellingsmetingen uitgevoerd door een geaccrediteerd laboratorium. De uitvoering op de locatie dient strikt overeen te stemmen met de in SMART-ns vastgelegde randvoorwaarden. Afwijkingen van de voorgeschreven werkwijze leiden tot directe ongeldigheid van de SMART, waarbij toezichthoudende instanties de bevoegdheid hebben de werkzaamheden stil te leggen bij het ontbreken van een actuele, onafhankelijke verificatie.
3. blz 43 van 209 bullet 17	Een asbestinventarisatiebureau legt de feitelijke kenmerken van de aangetroffen asbestbronnen vast in een rapport en in SMART-ns. De asbestverwijderaar vult vervolgens de werkmethode in om de blootstelling te bepalen. Als de asbestverwijderaar documentatie heeft om de asbestbronnen te identificeren, vult hij deze zelf in SMART-ns in. De mogelijkheid om met documentatie de blootstelling te kunnen bepalen is nieuw. Voorheen kon dat alleen met een asbestinventarisatie.	Het toestaan dat asbestverwijderaars zelfstandig asbestbronnen identificeren en SMART-ns vullen op basis van eigen documentatie, ondermijnt de noodzakelijke scheiding tussen inventarisatie en uitvoering. Deze nieuwe mogelijkheid creëert een directe financiële prikkel om de bronkenmerken gunstig te interpreteren, met als doel de kosten voor een onafhankelijk inventarisatierapport te vermijden en het beheersregime kunstmatig te verlagen. De objectiviteit van de blootstellingsbepaling komt hiermee volledig te vervallen, wat de fraudegevoeligheid binnen de keten aanzienlijk vergroot.	De identificatie van asbestbronnen en het vastleggen van de feitelijke kenmerken in SMART-ns geschiedt uitsluitend door een onafhankelijk, hiertoe geaccrediteerd asbestinventarisatiebureau. Het is de asbestverwijderaar niet toegestaan om op basis van eigen documentatie asbestbronnen in SMART-ns in te voeren of te wijzigen. Hiermee wordt gewaarborgd dat de bronkenmerken – welke de basis vormen voor de blootstellingsberekening – door een onpartijdige derde zijn vastgesteld.
3.1.2.2 laatste alinea	Op deze afbakening is één uitzondering voorzien. Werknemers die zelf geen werkzaamheden aan asbest verrichten, maar waarbij potentiële blootstelling onlosmakelijk verbonden is aan hun werkzaamheden, zoals bij een toezichthoudende rol. Aangezien zij wel handelingsperspectief hebben, vallen zij ook onder de opleidingsverplichting.	De huidige omschrijving van de uitzondering is te onbepaald en laat te veel ruimte voor eigen interpretatie door werkgevers. De term 'toezichthoudende rol' is onvoldoende specifiek; het is onduidelijk of dit enkel betrekking heeft op vaktechnische asbesttoezichthouders of ook op algemeen directiepersoneel, gebouwbeheerders of externe handhavers. Voor een effectieve naleving is een limitatieve opsomming van functiegroepen die onder deze specifieke opleidingsverplichting vallen noodzakelijk.	De opleidingsverplichting is tevens van toepassing op personen die, zonder zelf asbest te verwijderen, beroepsmatig de werkplek betreden waar asbestwerkzaamheden plaatsvinden of direct toezicht houden op de procesbeheersing. Dit betreft in ieder geval: technisch toezichthouders, projectleiders asbest, handhavers van de overheid en gecertificeerde deskundigen (DTA/DIA).

3.2 pagina 61 van 209 3e alinea	De extra audit moet door het bedrijf worden betaald, zodat de certificaathouder wordt gestimuleerd om afwijkingen te voorkomen.	De voorgestelde systematiek kan leiden tot ongewenste prikkels, waarbij certificerende instellingen gestimuleerd worden om meer afwijkingen te registreren zonder dat dit noodzakelijk bijdraagt aan de veiligheid.	Herzie de systematiek zodat: <ul style="list-style-type: none"> • prikkels gericht zijn op daadwerkelijke risicoreductie • het aantal afwijkingen niet direct gekoppeld is aan financiële of procedurele voordelen • uniformiteit in beoordeling tussen instellingen wordt geborgd
3.5 pagina 66 van 209 alinea 2	Er kan op twee manieren aan dit doelvoorschrift worden voldaan. Dat kan in de vorm van documentatie van een specifiek materiaal of product met informatie over soorten asbest en percentages. Indien deze informatie niet beschikbaar of toereikend is, moet een gekwalificeerd marktdeelnemer onderzoek uitvoeren. Een gekwalificeerd marktdeelnemer is in Nederland een gecertificeerd asbestinventarisatiebureau. Het is van groot belang dat een asbestinventarisatie zorgvuldig wordt uitgevoerd, omdat het de basis is voor besluitvorming of verwijderen nodig is en alle verdere processtappen in de asbestverwijderingsketen. Kwaliteitsborging via certificering is daarom gerechtvaardigd. Een asbestinventarisatiebedrijf moet onafhankelijk zijn en beschikken over een procescertificaat.	De voorgestelde tekst scheidt een gevaarlijk precedent door te suggereren dat een geïsoleerd analysecertificaat van een laboratorium gelijkgesteld kan worden aan een volledige asbestinventarisatie. Dit roept de vraag op wie verantwoordelijk is voor de invoer in SMART-ns wanneer de deskundige inventariseerder wordt gepasseerd. Daarnaast ontbreekt een duidelijke begrenzing voor de representativiteit van documentatie; het risico bestaat dat een inventarisatie van één woning ten onrechte wordt geëxtrapoleerd naar een heel complex. Voor een veilige ketenborging moet worden vastgelegd dat documentatie enkel aanvullend is en nooit de noodzaak van een locatie-specifieke inspectie door een gecertificeerd bureau vervangt.	Indien gebruik wordt gemaakt van documentatie ter identificatie van asbestbronnen, dient de validiteit en representativiteit van deze informatie voor de specifieke locatie te worden beoordeeld en bevestigd door een gecertificeerd asbestinventarisatiebureau. Enkel een analysecertificaat van een laboratorium volstaat niet als basis voor de blootstellingsbepaling. De inventariseerder blijft verantwoordelijk voor de correcte invoer van de bronkenmerken in SMART-ns, waarbij voor elke individuele onroerende zaak de feitelijke situatie ter plaatse moet zijn vastgesteld.
3.5 pagina 66 van 209 alinea 3	In het asbestinventarisatierapport moet de duur van de geldigheid van het rapport worden vermeld. Er is geen sprake meer van een standaard maximale geldigheidsduur van het asbestinventarisatierapport van drie jaar, zoals eerst via het certificatieschema werd voorgeschreven. De geldigheid van een asbestinventarisatierapport kan afhankelijk worden gemaakt van de specifieke omstandigheden. In buitensituaties met een sterke verwerking van materialen, kan een geldigheidsduur van drie jaar passend zijn omdat de mate van verwerking in die periode toeneemt. Als er geen sprake is van verwerking, kan een langere geldigheidsduur van toepassing zijn.	Het loslaten van een vaste geldigheidsduur ten gunste van een variabele termijn op basis van enkel 'verwerking' is onvoldoende. Een asbestinventarisatie is een momentopname; na de inspectie kunnen bronnen beschadigd raken door gebruik of kunnen er nieuwe asbesthoudende materialen in het inspectiegebied worden geïntroduceerd. Het ontbreken van een wettelijk vastgelegde maximumtermijn leidt tot rechtsonzekerheid voor opdrachtgevers en willekeur in de markt. Om een gelijk speelveld en de veiligheid te waarborgen, dient een harde vervaldatum de norm te blijven, met de mogelijkheid voor de inspecteur om deze bij risicovolle situaties (zoals verwerking) gemotiveerd te verkorten.	Een asbestinventarisatierapport heeft een maximale geldigheidsduur van drie jaar, mits de staat van de asbestbronnen en de omgevingscondities tussentijds niet zijn gewijzigd door menselijk handelen of externe factoren. De gecertificeerde inspecteur kan een kortere geldigheidsduur vaststellen indien de mate van verwerking of de kwetsbaarheid van het materiaal hiertoe aanleiding geeft. Bij zichtbare schade aan asbestbronnen of wijzigingen in het inspectiegebied na de rapportagedatum, vervalt de geldigheid van het rapport onmiddellijk en is een nieuwe inspectie vereist.

3.5 pagina 66 van 209 alinea 4	In sommige gevallen kan een asbestinventarisatie niet worden uitgevoerd, bijvoorbeeld als een incident dermate spoedeisend is dat direct moet worden gehandeld, een asbesttoepassing niet bereikbaar is of als het niet acceptabel is dat een in gebruik zijnde toepassing niet meer functioneert als gevolg van bemonstering. Voorbeelden van het eerste punt zijn het moeten bestrijden van brand in een gebouw waar mogelijk asbest in aanwezig is en het repareren van een lekkage in een brandstofleiding om een calamiteit te voorkomen. Een voorbeeld van het laatste punt is een transformator die je zou moeten slopen omdat ergens binnenin asbest aanwezig kan zijn. In die gevallen moet ervan uit worden gegaan dat de toepassing asbesthoudend is. Als het gaat om werkzaamheden in bijvoorbeeld een gemeentelijk afvalstation is een asbestinventarisatie niet aan de orde, ervan uitgaande dat het aangeleverde asbestafval is ingepakt en een sloopmelding gedaan is.	De voorgestelde tekst introduceert subjectieve criteria die de inventarisatieplicht feitelijk uithollen. De praktijk wijst uit dat inventarisatie na een brandincident momenteel goed uitvoerbaar is en essentieel is voor de veiligheid van omwonenden en saneerders. Het begrip 'niet acceptabel' met betrekking tot het functioneren van apparatuur is te rekbaar en fraudegevoelig. Daarnaast is de aanname dat asbest bij afvalstations altijd correct is ingepakt en gemeld onjuist; de praktijk laat regelmatig onbedoelde aanlevering van onverpakt asbest zien. Deze vrijstellingen leiden tot onbeheersbare risico's op de werkvloer.	Slechts in gevallen van directe levensdreiging of acute calamiteiten waarbij onmiddellijk handelen noodzakelijk is om verdere schade aan mens of milieu te voorkomen, kan een inventarisatie tijdelijk worden uitgesteld. In alle overige situaties, inclusief de na-fase van een brand of werkzaamheden aan technische installaties, blijft de inventarisatieplicht onverkort van kracht. Bij afvalstations en milieustraten dient een strikt acceptatieprotocol te worden gehanteerd, waarbij bij twijfel over de aard van het aangeboden materiaal direct een deskundige beoordeling (identificatie) plaatsvindt.
3.6 blz 69 van 209 3e alinea	SMART-ns geeft een overzicht van het beheers- en borgingsregime op basis van de te verwachten blootstelling. Het gaat hier om de getroffen bronmaatregelen, het al dan niet plaatsen van een afscherming, persoonlijke beschermingsmiddelen en de uit te voeren eindbeoordeling. Een verandering in de arbeidsomstandigheden, zoals een minder eenvoudig dan gedacht te verwijderen toepassing (een voorwerp moet bijvoorbeeld bij nader inzien op grovere wijze worden stukgemaakt), kan leiden tot een verandering van het beheers- en borgingsregime. Indien dat het geval is, moet de toezichthouder worden geïnformeerd over de gewijzigde omstandigheden, werkzaamheden, werkmethode en blootstelling.	De verplichting voor de saneerder om bij verzwarende omstandigheden zelf melding te maken van een gewijzigde werkmethode is in de praktijk niet handhaafbaar. Er ontstaat een directe belangenverstrengeling: het melden van een zwaarder beheersregime leidt tot hogere kosten en vertraging. Zonder een verplichte tussenkomst van een onafhankelijke deskundige die de afwijking ter plaatse vaststelt en blokkeert, is de kans op het ongeoorloofd voortzetten van werkzaamheden onder een te licht regime onaanvaardbaar groot.	Indien de feitelijke arbeidsomstandigheden afwijken van het in SMART-ns vastgestelde profiel, worden de werkzaamheden onverwijld gestaakt. De hervatting van de werkzaamheden is uitsluitend toegestaan nadat een onafhankelijke deskundige de gewijzigde situatie heeft gevalideerd en de nieuwe werkmethode in SMART-ns is geaccordeerd. De toezichthouder ontvangt hiervan een automatische digitale notificatie via het systeem, waarna op basis van een risicoprofiel een fysieke controle op de locatie kan plaatsvinden.
3.6 blz 70 van 209 3e alinea	Bovenstaande is ingevuld met een vrijstelling voor de toepassingen met een beperkt blootstellingsrisico. Deze toepassingen hebben als bewijs van naleving een erkende werkmethode waarmee uit de risicobeoordeling blijkt dat de grenswaarde niet wordt overschreden. Tevens bevat deze groep enkel hechtgebonden, niet-broze asbesttoepassingen en worden deze over het algemeen verwijderd door bedrijven die niet dagelijks bezig zijn met asbestverwijderingen, waardoor er gesproken kan worden van een sporadische blootstelling.	De aanname dat bepaalde toepassingen enkel 'sporadisch' worden verwijderd door bedrijven die niet dagelijks in de asbestsector actief zijn, is niet onderbouwd en oncontroleerbaar. Zonder een sluitend registratiesysteem op bedrijfs- en werknemersniveau is de frequentie van blootstelling niet te monitoren. Dit creëert bovendien een ongelijk speelveld: er kan een markt ontstaan van gespecialiseerde bedrijven die uitsluitend deze 'vrijgestelde' werkzaamheden uitvoeren. Voor hen is de blootstelling dan structureel in plaats van sporadisch, terwijl zij niet aan de verzwaaarde eisen voor asbestverwijderaars hoeven te voldoen.	De vrijstelling voor toepassingen met een beperkt blootstellingsrisico is uitsluitend van kracht indien de werkgever middels een centraal registratiesysteem (blootstellingsregister) kan aantonen dat de cumulatieve blootstelling van de betreffende werknemers de wettelijke drempelwaarde voor sporadische blootstelling niet overschrijft. Bij het ontbreken van deze aantoonbare registratie, of bij overschrijding van de frequentie, is het volledige beheers- en borgingsregime voor professionele asbestverwijdering van toepassing.

3.6 blz 71 van 209 2e alinea	Op grond van artikel 5:5 van de Awb mag een bestuursorgaan geen bestuurlijke sanctie opleggen als er voor de overtreding een rechtvaardigingsgrond bestaat. In het geval van een calamiteit, incident of spoedwerkzaamheden kan daar sprake van zijn. Of bij een onverwachte, ernstige gebeurtenis die grote schade of ontwrichting veroorzaakt en die onmiddellijk actie of ingrijpen vereist. Hierbij kan worden gedacht aan onvoorziene spoedwerkzaamheden wanneer er sprake is van bijvoorbeeld een brand, het repareren van een gaslek, het herstellen van een kapotte waterleiding, ongepland of spoedeisend noodzakelijk onderhoud of het opruimen van een ongeval op de weg. In deze gevallen is een melding niet verplicht. Deze ruimte wordt niet geboden door de wijzigingsrichtlijn maar is naar oordeel van de regering onoverkomelijk. De regering kiest ervoor om al op voorhand duidelijk te maken dat er in dit soort situaties geen melding hoeft te worden gedaan. Het heeft immers geen zin om een melding te verplichten die vanwege evidente rechtvaardigingsgronden niet gehandhaafd kan worden.	De voorgestelde vrijstelling van de meldingsplicht bij 'spoedwerkzaamheden' is te ruim geformuleerd en ondermijnt de preventieve werking van het toezicht. In de huidige wetgeving is gebleken dat een melding en inventarisatie bij brand of lekkages de spoedhulp niet in de weg staan en juist essentieel zijn voor de veiligheid van hulpverleners en saneerders. Het op voorhand uitsluiten van handhaving creëert een vrijbrief om regulier onderhoud als calamiteit te labelen. Zonder duidelijke criteria over wie de status van 'calamiteit' vaststelt en achteraf controleert, is dit artikel zeer fraudegevoelig.	Slechts in de fase van acute levensreddende handelingen of het direct stoppen van een voortdurende bron van ernstige milieuschade is een voorafgaande melding niet vereist. Voor alle daaropvolgende herstel- en saneringswerkzaamheden blijft de meldings- en inventarisatieplicht onverkort van kracht. Achteraf dient de werkgever schriftelijk te motiveren waarom er sprake was van een rechtvaardigingsgrond, waarbij de toezichthouder de bevoegdheid behoudt om de noodzaak hiervan te toetsen en bij oneigenlijk gebruik alsnog te sanctioneren.
3.7 blz 72 van 209 3e alinea	Om invulling te geven aan de informatieplicht zoals benoemd in paragraaf 3.6 asbestinventarisatie kan in een aantal van de momenteel vrijgestelde gevallen een asbestidentificatie voldoen. Er zijn gesprekken gevoerd met bedrijven en branche(vertegenwoordigers) die tot nu toe uitgezonderd waren van de verplichtingen. Daaruit blijkt dat het in veel gevallen goed mogelijk is om de vereiste informatie in kaart te brengen. Een werkgever kan zonder dat een inventarisatie noodzakelijk is over de kennis beschikken welke asbestbron waar te vinden is en hoe hiermee om te gaan. Het is in de meeste gevallen mogelijk om de aangetroffen asbestbron op deze manier te identificeren. Als basis hiervoor kan bijvoorbeeld een bronnenboek voor asbesthoudende componenten in de energiesector ³⁴ dienen, documentatie over het netwerk van asbestcementleidingen van waterleidingbedrijven of onderzoek waaruit blijkt dat tegelijk van na een bepaalde datum asbestvrij is.	De huidige formulering stelt interne documentatie en 'eigen kennis' van de werkgever op één lijn met een onafhankelijke asbestinventarisatie. Dit creëert een ongewenste maas in de wet die door saneerders en opdrachtgevers gebruikt kan worden om de kosten en de onafhankelijke controle van een inventarisatie te omzeilen. Zonder strikte validatie van deze 'andere middelen', is de betrouwbaarheid van de bronidentificatie niet gewaarborgd. De tekst dient expliciet te maken dat externe documentatie enkel als ondersteunend bewijs kan dienen binnen een formeel inventarisatieproces."	"Indien een werkgever gebruikmaakt van alternatieve identificatiemiddelen, zoals bronnenboeken of historische netwerkdocumentatie, dient de representativiteit van deze gegevens voor de specifieke locatie of toepassing getoetst en bekrachtigd te worden door een gecertificeerd asbestinventarisatiebureau. Eigen verklaringen van de werkgever of opdrachtgever zijn onvoldoende om aan de informatieplicht te voldoen. De uiteindelijke identificatie in SMART-ns dient te allen tijde gebaseerd te zijn op verifieerbare, onafhankelijk gevalideerde data."
3.8 blz 74 van 209 3e alinea	Voor het verwijderen van asbest stelt de werkgever naast een risicobeoordeling ook een werkplan op. De uit te voeren werkmethode op de SMART-uitdraai dient overeen te komen met het werkplan. Het is echter niet altijd te voorspellen of zich onverwachte gebeurtenissen voordoen waardoor er toch van de voorgestelde werkwijze moet worden afgezien. Het is saneringsbedrijven in die gevallen toegestaan om, met een goede motivatie, het werkplan aan te passen en af te wijken van de voorgestelde werkwijze in SMART-ns, als dit met zekerheid leidt tot een gelijkwaardig beschermingsniveau voor de betrokken werknemers. Dit geldt ook in gevallen waar bijvoorbeeld enige extra tijd nodig is voor zorgvuldige sanering. De saneerder kan er bij het opstellen van het werkplan al rekening mee houden dat er zaken anders kunnen lopen. Zo kan die in het werkplan al verwijzen naar een eventuele alternatieve SMART-uitdraai, mocht de situatie zich voordoen. Op die manier is het aan de toezichthouder goed aan te tonen dat er aan het vereiste beschermingsniveau wordt voldaan.	Het toestaan van eenzijdige afwijkingen van de SMART-werkmethode op basis van een eigen motivatie van de saneerder holt het systeem van voorafgaande risicobeoordeling volledig uit. Deze bepaling faciliteert een cultuur waarin afwijkingen de norm worden om economische redenen, zonder dat een onafhankelijke toetsing van het 'gelijkwaardig beschermingsniveau' plaatsvindt. In de praktijk zal dit leiden tot het niet melden van gewijzigde omstandigheden aan de toezichthouder. De verantwoordelijkheid voor het valideren van afwijkende werkmethoden dient buiten de uitvoerende partij te liggen om de veiligheid van werknemers objectief te borgen.	Indien de feitelijke situatie op de werkplek afwijkt van de initiële SMART-uitdraai, is voortzetting van de werkzaamheden uitsluitend toegestaan nadat een herziene risicobeoordeling in SMART-ns is uitgevoerd en deze door een onafhankelijke deskundige is gevalideerd. Het gebruik van vooraf opgestelde alternatieve werkplannen is enkel toegestaan indien deze voor aanvang van het project integraal zijn getoetst. Elke afwijking van de oorspronkelijk gemelde werkwijze dient direct digitaal te worden geregistreerd bij de toezichthoudende instantie.

3.8 blz 75 van 209 1e alinea	Zo kan bijvoorbeeld het gebruik van containment niet nodig blijken als met behulp van SMART ns blijkt dat met een bepaalde werkmethode onder de grenswaarde kan worden gewerkt. Zonder SMART-ns zouden werkgevers of opdrachtgevers voor elke situatie zelf metingen uit moeten voeren, wat (aanzienlijk) duurder is. De introductie en verplichtstelling van het instrument zal in de praktijk wel een verandering betekenen ten opzichte van het huidige SMA-rt. Het is de verwachting dat door de introductie van het instrument minder projectvalidaties nodig zullen zijn waarmee op basis van metingen wordt aangetoond dat onder de grenswaarde kan worden gewerkt. Hoeveel minder is lastig te bepalen. De verwachte lastenverlichting vanuit deze wijziging is dan ook vooralsnog niet te kwantificeren	De aanname dat SMART-ns leidt tot een lastenverlichting door het vervallen van containment-verplichtingen en projectvalidaties is eenzijdig en risicovol. In grootschalige projecten, zoals woningbouwcomplexen, is een onafhankelijke projectvalidatie middels metingen vaak kosteneffectiever. Bovendien creëert de nadruk op 'lastenverlichting' een perverse prikkel voor saneerders om data in SMART-ns zodanig in te voeren dat dure beschermingsmaatregelen (zoals containments) worden omzeild. Zonder strikte controle op de feitelijke uitvoering ter plaatse, leidt deze systematiek tot schijnveiligheid en een onbeheersbare werkomgeving.	Het afzien van een containment op basis van de SMART-ns systematiek is uitsluitend toegestaan indien de gekozen werkmethode vooraf is gevalideerd middels representatieve praktijkmetingen uitgevoerd door een onafhankelijk, geaccrediteerd laboratorium. De theoretische uitkomst van SMART-ns dient als richtinggevend kader, maar de feitelijke borging van het beschermingsniveau moet gebaseerd zijn op objectieve meetdata die specifiek zijn voor de betreffende projectomvang en werkcondities.
3.8 blz 76 van 209 2e alinea	Het wordt niet wenselijk geacht de verwijderingsmethode dwingend voor te schrijven middels SMART-ns omdat de specifieke situatie tijdens de verwijdering alleen ter plekke door het asbestverwijderingsbedrijf kan worden beoordeeld.	Het niet-dwingende karakter van de verwijderingsmethode in SMART-ns holt de effectiviteit van het gehele stelsel uit. Wanneer de uiteindelijke beoordeling van de werkmethode uitsluitend bij het asbestverwijderingsbedrijf ligt, vervalt de objectieve borging van het beschermingsniveau. Deze vrijblijvendheid creëert een klimaat waarin economische motieven en werkbaarheid prevaleren boven veiligheid. Om fraude en onveilige situaties te voorkomen, dient de in SMART-ns vastgestelde methode als dwingend voorschrift te gelden, waarbij afwijkingen enkel na onafhankelijke toetsing en hernieuwde validatie zijn toegestaan.	De verwijderingsmethode zoals vastgesteld middels SMART-ns is bindend voor de uitvoering van de werkzaamheden. Het asbestverwijderingsbedrijf is gehouden aan de voorgeschreven beheersmaatregelen die horen bij deze SMART-ns. Indien de specifieke situatie ter plaatse afwijkt van de aannames in het systeem, dient de werkmethode in SMART-ns direct te worden geactualiseerd, waarna het dwingende karakter van de nieuwe uitkomst van kracht wordt. Afwijking zonder formele registratie en onafhankelijke verificatie wordt aangemerkt als een ernstige overtreding.
3.8 blz 76 van 209 3e alinea	Een uitzondering op bovenstaande verdeling in SMART-ns vormen de saneringen die plaatsvinden op basis van een document waarmee het asbest geïdentificeerd is. Daarbij volgt de saneerder een aparte route waarin hij zelf de gegevens over de asbesttoepassing moet invullen. Op de uitdraai is duidelijk zichtbaar dat deze route is gekozen.	De voorgestelde 'aparte route' in SMART-ns, waarbij de saneerder zowel de bronidentificatie als de werkmethode zelfstandig invoert, elimineert de noodzakelijke scheiding van functies in de asbestketen. Deze constructie maakt de onafhankelijke asbestinventarisatie overbodig en creëert een onaanvaardbaar risico op manipulatie van data. Door de volledige regie over de risicobeoordeling bij de uitvoerende partij te leggen, wordt fraude gefaciliteerd en de veiligheid van werknemers en derden direct in gevaar gebracht.	Voor alle saneringen binnen SMART-ns, ongeacht de gekozen route of de aanwezige documentatie, dienen de gegevens over de asbesttoepassing (identificatie en bronkenmerken) te worden ingevoerd of gevalideerd door een onafhankelijk, gecertificeerd asbestinventarisatiebureau. Het is de saneerder niet toegestaan om zelfstandig brongegevens in te voeren die de basis vormen voor de blootstellingsberekening. De uitdraai van SMART-ns dient te allen tijde te worden vergezeld door een verificatie van een onafhankelijke deskundige.

3.9 blz 77 van 209 1e alinea	Een belangrijke stap na het verwijderen van asbest en het schoonmaken van de werkplek, is het beoordelen of het asbest geheel is verwijderd en de locatie weer veilig in gebruik kan worden genomen zonder verdere beschermingsmaatregelen. De Wijzigingsrichtlijn schrijft voor dat zodra de sloop- of asbestverwijderingswerkzaamheden beëindigd zijn, men zich er overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijk van vergewist dat er geen risico's van blootstelling aan asbest meer zijn op de werkplek voordat andere activiteiten worden hervat.	De huidige formulering 'zich ervan vergewissen' is te vrijblijvend en juridisch onvoldoende om een veilige herbetreding te garanderen. Het proces tussen een eventuele tussentijdse meting en de feitelijke oplevering is risicovol; tijdens de laatste schoonmaak- en afbouwwerkzaamheden kunnen immers opnieuw vezels vrijkomen. Om objectief vast te stellen dat er geen risico's op blootstelling meer zijn, is een onafhankelijke eindbeoordeling inclusief visuele inspectie en luchtmetingen conform de geldende normen (NEN 2990) onmisbaar. Zonder deze harde eindcontrole blijft de veiligheid van de eindgebruiker gebaseerd op aannames in plaats van feiten.	Nadat de asbestverwijderingswerkzaamheden en de daaropvolgende reiniging zijn voltooid, wordt de werkplek pas vrijgegeven voor herbetreding nadat een onafhankelijke, geaccrediteerde inspectie-instelling middels een eindbeoordeling heeft vastgesteld dat de locatie veilig is. Deze eindbeoordeling omvat te allen tijde een visuele inspectie en, bij werkzaamheden in binnenruimten, een luchtmeting conform de bij ministeriële regeling aangewezen genormaliseerde methode, ongeacht of er tussentijdse metingen hebben plaatsvonden.
3.9 blz 77 van 209 1e alinea	Nieuw in het besluit is dat er invulling is gegeven aan criteria voor het goed- of afkeuren. Voorheen baseerden laboratoria zich hierbij op de NEN 2990. Deze criteria passen echter beter onder de publieke regelgeving, en zijn daarom in het Arbobesluit opgenomen.	De overheveling van beoordelingscriteria van de NEN 2990 naar het Arbeidsomstandighedenbesluit scheidt onduidelijkheid over het toetsingskader. Er is momenteel sprake van een discrepantie tussen de publiekrechtelijke eisen en de technische normering. Voor laboratoria en inspectie-instellingen is het essentieel dat er één eenduidig kader blijft bestaan. Indien de wettelijke eisen niet exact gelijklopend zijn aan de genormaliseerde methode (NEN 2990), leidt dit tot rechtsonzekerheid en interpretatieverschillen bij de Raad voor Accreditatie (RvA) en de handhaving.	"De criteria voor de goed- of afkeuring van de eindbeoordeling worden bij ministeriële regeling vastgesteld en zijn identiek aan de technische voorschriften zoals neergelegd in de vigerende NEN 2990-norm. Hiermee wordt gewaarborgd dat de publiekrechtelijke handhaving naadloos aansluit op de geaccrediteerde werkmethode van de laboratoria en inspectie-instellingen."
3.9 blz 77 van 209 5e alinea	Voor categorie beperkt kan, in analogie met de voorwaarden bij de eerdere risicoklasse 1, een bedrijf dat de asbestverwijdering doet ook zelf de eindbeoordeling doen, die alleen uit een visuele inspectie bestaat. Hiermee wordt met het blote oog vastgesteld dat er geen asbest meer aanwezig is op de werkplek en de werkplek veilig kan worden betreden. Uiteraard is het belangrijk dat dit zorgvuldig gebeurt. Via de (erkende) opleidingen wordt die kennis overgedragen. Ook het bedrijf dat zelf de visuele inspectie uitvoert, zal dit zorgvuldig moeten doen. Het opleveren van het werk met nog visueel waarneembare asbestrestanten kan worden gezien als een overtreding die afhankelijk van ernst en herhaling invloed kan hebben op de vergunning. Aangezien de grenswaarde niet wordt overschreden tijdens de werkzaamheden, heeft een luchtmeting na afloop geen toegevoegde waarde. Dit ontslaat het bedrijf er niet van in voorkomende gevallen een meting tijdens de werkzaamheden uit te voeren. De frequentie hiervan wordt bepaald in een bijlage bij de Arboregeling. In de Arboregeling is ook invulling gegeven aan de wijze waarop een visuele inspectie moet worden uitgevoerd.	De voorgestelde tekst is op het punt van de meetverplichting innerlijk tegenstrijdig. Terwijl enerzijds wordt gesteld dat luchtmetingen na afloop geen toegevoegde waarde hebben, wordt anderzijds verwezen naar een nog vast te stellen frequentie van metingen tijdens de werkzaamheden. Deze onduidelijkheid scheidt rechtsonzekerheid voor bedrijven in de categorie 'beperkt'. Bovendien is het toestaan van een eigen visuele inspectie door de uitvoerder een ernstige verzwakking van de kwaliteitsborging. Onafhankelijke controle blijft essentieel om te voorkomen dat economische belangen de zorgvuldigheid van de inspectie beïnvloeden.	Voor de categorie 'beperkt' dient de visuele inspectie te allen tijde te worden uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige. Ter validatie van de grenswaarde en de gekozen werkmethode is de werkgever verplicht om met een nader te bepalen frequentie metingen tijdens de werkzaamheden te verrichten, conform de bijlage bij de Arboregeling. De resultaten van deze metingen dienen ter onderbouwing van de veiligheid van de werkwijze en zijn onderdeel van het projectdossier.

3.9 blz 78 van 209 1e alinea	<p>Voor de categorieën basis en uitgebreid moet de eindbeoordeling door een onafhankelijke en geaccrediteerde instelling worden gedaan volgens NEN 2990. Alleen in de categorie basis mag een eindbeoordeling worden uitgevoerd door het bedrijf dat de asbestverwijdering heeft uitgevoerd, mits gebruik wordt gemaakt van een erkende werkmethode. Dit gaat niet op als kleefmonsters nodig zijn, omdat die door een onafhankelijke en geaccrediteerde instelling moeten worden genomen en geanalyseerd. In dat geval wordt de gehele visuele eindbeoordeling door een onafhankelijke en geaccrediteerde instelling uitgevoerd.</p>	<p>De tekst roept verwarring op over de toepassing van kleefmonsters binnen de categorie 'Basis'. Een erkende werkmethode veronderstelt een gestandaardiseerde, veilige uitvoering waarbij de visuele inspectie als sluitstuk volstaat. Het is onduidelijk in welke specifieke scenario's binnen deze categorie kleefmonsters dan alsnog vereist zouden zijn. Indien kleefmonsters noodzakelijk worden geacht, wijst dit op een verhoogd risicoprofiel dat inherent strijdig is met de definitie van een basis-sanering. Deze passage behoeft verduidelijking om te voorkomen dat de onafhankelijke inspectie-instelling en de saneerder in een grijs gebied belanden over de noodzaak van externe vrijgave.</p>	<p>In de categorie 'Basis' mag de visuele eindbeoordeling door de uitvoerder zelf worden verricht, mits de erkende werkmethode strikt is nageleefd en er geen aanleiding is tot nader onderzoek. Indien de aard van de asbestbron of de werkwijze het risico op restverontreiniging in de vorm van stof of gruis met zich meebrengt, vervalt de mogelijkheid tot zelfinspectie. In dergelijke gevallen is de inzet van kleefmonsters verplicht en dient de gehele eindbeoordeling te worden uitgevoerd door een onafhankelijke, geaccrediteerde instelling.</p>
3.9 blz 78 van 209 2e alinea	<p>Voor de categorie basis zou het standaard verplichten tot een luchtmeting in binnenruimten, zoals voorheen gold boven de grenswaarde, leiden tot een aanzienlijke verzwaring, omdat daar ook verwijderingen onder de grenswaarde kunnen blijven. Dat is bijvoorbeeld het geval als gebruik wordt gemaakt van een erkende werkmethode. Luchtmetingen zijn nodig wanneer er een reële kans is op overschrijdingen van de waarde waarop wordt getoetst en dus niet als op voorhand al duidelijk is dat dit niet zal gebeuren. Uit onderzoek van TNO37, en uit daarna nog verrichte nadere analyses, blijkt dat een eindbeoordeling, bestaande uit een visuele inspectie zonder luchtmeting als de taakblootstelling tijdens de werkzaamheden aan asbest lager blijft dan 10.000 vezels/m³, voor zowel chrysotiel als amfibool asbest, voldoende garanties biedt dat de vezelconcentratie in de praktijk kort na de werkzaamheden ook beneden de grenswaarde van 2.000 vezels/m³ zal liggen. Daarbij mag er van worden uitgegaan dat de concentratie in de lucht na afloop van de werkzaamheden en tijdens de eindbeoordeling nog verder zal dalen.</p> <p>Op basis van het uitgangspunt dat de asbestvezels tijdens de asbestverwijdering door ventilatie en/of afzuiging worden weggezogen, mag volgens het TNO-onderzoek verwacht worden dat als tijdens de asbestverwijdering sprake is van een vezelconcentratie in de ruimte van minder dan 10.000 asbestvezels/m³, de concentratie asbestvezels voldoende is verlaagd op het moment dat de eindbeoordeling zou worden gestart. Het doen van luchtmetingen na de visuele inspectie heeft dan geen toegevoegde waarde meer. Daarom is deze waarde als criterium gekozen voor het al dan niet vereisen van een luchtmeting. Het criterium van 10.000 vezels/m³, dat is voorgeschreven in artikel 4.56 van dit besluit, wordt door TNO gezien als een conservatieve (beschermende) keuze, die zich daarbij baseerde op</p>	<p>verzwaring' is feitelijk onjuist, aangezien deze controle in de bestaande praktijk de standaardborging vormt voor een veilige herbetreding. Het voorstel om bij amfibool asbest luchtmetingen achterwege te laten op basis van 'modelmatige verwachtingen', is vanuit het voorzorgsprincipe onaanvaardbaar. De praktijk laat zien dat theoretische modellen de feitelijke vezelconcentratie na sanering niet altijd correct voorspellen. Het baseren van de volksgezondheid op een 'verwachting' in plaats van op een objectieve meting, creëert een onbeheersbaar risico op onbedoelde blootstelling van eindgebruikers.</p>	<p>Voor werkzaamheden in binnenruimten waarbij amfibool asbest wordt verwijderd, of waarbij de kans op vezelemisatie aanwezig is, blijft een luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling onverkort verplicht. Een theoretische onderbouwing of modelmatige verwachting op basis van taakblootstelling volstaat niet als bewijs voor een veilige herbetreding. De eindbeoordeling dient te allen tijde feitelijk aan te tonen dat de concentratie asbestvezels de grenswaarde van 2.000 vezels/m³ niet overschrijdt, alvorens de ruimte wordt vrijgegeven.</p>

3.9 blz 79 van 209	Tekst ontbreekt in voetnoot voorafgaand aan VOETNOOT 38,	Onderaan de pagina ontbreekt voetnoot 37 als verwijzing naar de bron TNO 37 in de tekst in de tweede alinea van deze bladzijde.	Voetnoot 37 weergeven en hierbij ook de reactie van Fenelab benoemen van destijds. Fenelab had en heeft fundamentele kritiek op de uitgangspunten van de onderzoeken die door TNO zijn uitgevoerd in 2017 (eindcontrole), 2019 (proportioneel asbestbeleid, asbestdaken) en 2021 (asbestdaken). TNO heeft zich destijds afhankelijk opgesteld van belangen van opdrachtgevers wat - naar nu blijkt - de basis is van het huidige versoepelingsbeleid. Destijds heeft TNO de reacties vanuit Fenelab genegeerd en van het ministerie verwacht Fenelab dat bij de reflectie op deze onderzoeken wel hoor en wederhoor wordt toegepast.
3.9 blz 79 van 209 1e alinea	3. Een luchtmeting tijdens het werk door een onafhankelijk lab . Er kan met een inschatting van de blootstelling of een luchtmeting tijdens de werkzaamheden worden aangetoond dat de totale taakblootstelling onder de 10.000 v/m ³ blijft. Dit kan tijdswinst opleveren doordat het werk na een gunstige visuele eindinspectie al kan worden vrijgegeven en niet hoeft te worden gewacht op de luchtmeting. De eindinspectie-instelling legt de resultaten van de meting vast in de rapportage van de eindbeoordeling. Voor de categorie uitgebreid zal altijd een onafhankelijke visuele inspectie moeten plaatsvinden. In deze categorie kan alleen worden afgezien van een luchtmeting wanneer er tijdens de sanering is gemeten en het aantal vezels onder de 10.000/m ³ bleek. De kans dat dit voorkomt is beperkt.	De wettekst is op dit punt inconsistent en tegenstrijdig. Terwijl op andere plaatsen in het besluit wordt gesproken over een 'deskundige' of 'arbeidshygiënist' voor het uitvoeren van metingen of toetsingen, wordt hier plotseling een 'onafhankelijk lab' als harde eis gesteld. Deze onduidelijkheid over de vereiste entiteit maakt de handhaving onmogelijk. Bovendien blijft het procesmatige gat tussen de meting tijdens het werk en de uiteindelijke vrijgave onbeheerd; een meting tijdens de uitvoering is geen garantie voor een vezelvrije ruimte na de laatste schoonmaakronde.	"Iedere luchtmeting die wordt ingezet ter onderbouwing van het beschermingsniveau of de vrijgave, dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijk, geaccrediteerd laboratorium. De inzet van een arbeidshygiënist of andere deskundige volstaat niet voor de uitvoering van deze metingen. Een gunstige meting tijdens de werkzaamheden ontslaat de werkgever niet van de verplichting tot een onafhankelijke eindmeting na afloop van de reinigingswerkzaamheden, teneinde de veiligheid bij herbetreding feitelijk vast te stellen."
3.9 blz 80 van 209 tabel	Zie tabel onder kopje 2: Luchtmeting in binnensituaties	binnen de cel "Luchtmeting" tenzij is aangegeven dat geen luchtmeting nodig is ij een tussentijdse meting onder de 10.000 vezels/m ³ taakblootstelling. Zoals al aangegeven in de hoofdttest van de notitie, is het niet correct om de resultaten van de tussentijdse meting te gebruiken om geen luchtmeting te hoeven doen.	Genoemde tweede bullit verwijderen uit de tabel.
3.10 blz 81 van 209 4e alinea	Met dit meetkader wordt ervoor gezorgd dat het meten een zinvolle bijdrage levert aan het borgen van gezond en veilig werken door het inzetten van metingen waar ze ook zinvol zijn. Kosten en baten moeten namelijk wel in verhouding tot elkaar staan. De meetresultaten zullen ook gedeeld worden met TNO voor aanvulling van de database, zodat de meetresultaten meer wetenschappelijk inzicht geven in de hoogte van de blootstelling bij diverse werkzaamheden. De data kunnen op die manier ook bijdragen aan de validatie van de blootstellingschattingen in SMART-ns, zodat deze nog betrouwbaarder worden. Daartoe is het belangrijk dat het meetkader aan TNO wordt voorgelegd voordat het definitief wordt vastgesteld, zodat kan worden bekeken of de data op die manier voldoende bruikbaar zijn.	De bruikbaarheid van de verzamelde meetdata voor de validatie van SMART-ns is uiterst twijfelachtig. Er bestaat een aanzienlijk risico op selectiebias: metingen worden doorgaans uitgevoerd bij zorgvuldig ingerichte projecten, terwijl de database ook de variabiliteit van minder ideale praktijkomstandigheden moet bevatten om representatief te zijn. Het vullen van de database met louter 'optimale' data leidt tot een onrealistisch rooskleurig beeld van de blootstellingsrisico's. Hierdoor wordt de betrouwbaarheid van SMART-ns niet vergroot, maar juist ondermijnd door een gebrek aan realiteitszin.	De meetresultaten die met TNO worden gedeeld, dienen een representatieve afspiegeling te vormen van de volledige praktijk, inclusief diverse typen locaties en werkomstandigheden. Bij de validatie van SMART-ns moet expliciet rekening worden gehouden met de onzekerheidsmarges die voortvloeien uit variaties in de uitvoering. De database dient zodanig te worden ingericht dat deze niet uitsluitend gebaseerd is op 'best-case' scenario's, maar ook de blootstellingsrisico's bij onvoorziene complicaties of minder optimale condities accuraat weergeeft.

3.10 blz 81 van 209 5e	Er wordt onderscheid gemaakt in verschillende meetdoelen, waarbij relevant is of de concentratie in de lucht onder de grenswaarde blijft, onder de taakblootstelling die bepaalt of er een luchtmeting moet worden uitgevoerd tijdens de eindbeoordeling of onder een bepaalde waarde waarbij een bepaalde adembescherming nog voldoende	Het onderscheid in meetdoelen is cruciaal, maar de huidige wettekst trekt hieruit de verkeerde conclusie. Een tussentijdse luchtmeting (gericht op arbeidsomstandigheden en adembescherming) heeft een fundamenteel ander doel dan een eindbeoordeling (gericht op de veiligheid van de eindgebruiker bij herbetreding). Het feit dat de taakblootstelling tijdens het werk onder een bepaalde waarde blijft, garandeert niet dat de ruimte na afronding van de sanering vrij is van restverontreiniging. Voor een integrale veiligheidsborging is het essentieel dat de eindbeoordeling met metingen als onafhankelijk sluitstuk gehandhaafd blijft, ongeacht de resultaten van eerdere procesmetingen.	In de regelgeving wordt een strikt onderscheid gehanteerd tussen procesmetingen tijdens de uitvoering en vrijgavemetingen bij de eindbeoordeling. Een gunstig resultaat van een procesmeting gericht op de effectiviteit van adembescherming of bronmaatregelen, ontslaat de werkgever niet van de verplichting tot een onafhankelijke eindbeoordeling inclusief luchtmeting. De eindbeoordeling dient als autonoom instrument om de veiligheid van de locatie voor derden en herbetreding objectief en feitelijk vast te stellen.
3.12 blz 83 van 209	Omdat in de nieuwe regelgeving erkende werkmethode ook worden ingezet als bijvoorbeeld het bewijs van naleving als vereiste bij een vergunningaanvraag, zal de regelgeving omtrent het VIP en erkende werkmethode worden uitgebreid. Omwille van de korte implementatieperiode van de Richtlijn zullen deze regelgevingswijzigingen op een later moment volgen. Partijen zijn al bekend met het VIP en zodoende wordt dit voldoende bekend geacht om het voorliggende besluit goed te kunnen begrijpen. Later in het proces zullen de artikelen rondom het VIP en erkende werkmethode worden samengevoegd met de regelgevingswijzigingen die nu ter consultatie worden aangeboden.	Het gebruik van een 'erkende werkmethode' biedt op zichzelf geen enkele garantie voor een veilige uitvoering op de werkvloer. De praktijk wijst uit dat het bezit van het juiste certificaat of werkplan regelmatig wordt misbruikt als vrijbrief om asbesttoepassingen op grove wijze te verwijderen, waarbij de voorgeschreven beheersmaatregelen worden genegeerd om tijd te besparen. Zonder een robuust en onafhankelijk controlemechanisme op de feitelijke naleving van de werkmethode, faciliteert deze regelgeving onbewuste vezelemisatie en oneerlijke concurrentie.	De status van een 'erkende werkmethode' is uitsluitend van kracht indien de werkgever kan aantonen dat de werkzaamheden strikt conform de bijbehorende processtappen worden uitgevoerd. Het gebruik van een erkende werkmethode ontslaat de werkgever niet van de plicht tot onafhankelijke procescontrole en handhaving op de werkvloer. Bij geconstateerde afwijkingen van de werkmethode vervalt de rechtsgeldigheid van de risicobeoordeling onmiddellijk en dient de sanering als een verzaamd regime (categorie uitgebreid) te worden behandeld, inclusief de bijbehorende eindbeoordeling door een geaccrediteerde instelling.
6 blz 100 van 209 bullet 8	Het wordt mogelijk om voor bepaalde werkzaamheden een luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling achterwege te laten. Naast een kostenbesparing leidt dit ook tot het sneller kunnen vrijgeven van een werklocatie na de beëindiging van de werkzaamheden. Bovendien biedt het een extra stimulans om de blootstelling dusdanig laag te houden dat de luchtmeting niet meer hoeft te worden uitgevoerd.	Het Ministerie stelt in deze passage kostenbesparing en tijdswinst boven de feitelijke veiligheid van de eindgebruiker. De stelling dat het achterwege laten van luchtmetingen een 'stimulans' zou zijn voor een lagere blootstelling is een gevaarlijke misvatting; in de praktijk werkt dit juist als een prikkel om de blootstellingscijfers in SMART-ns kunstmatig laag te houden, zodat men de kosten van een onafhankelijke vrijgavemeting kan ontlopen. Veiligheidsborging moet gebaseerd zijn op objectieve meetdata en niet op economische motieven. Het achterwege laten van de eindmeting bij binnenruimten is dan ook onverantwoord en tast de kern van het voorzorgsprincipe aan.	De borging van de volksgezondheid en de veiligheid van de eindgebruiker bij herbetreding is het leidende principe bij de inrichting van de eindbeoordeling. Kostenbesparing of tijdswinst mogen nooit een rechtvaardiging vormen voor het achterwege laten van een onafhankelijke luchtmeting in binnenruimten. Voor elke sanering in een binnenlocatie blijft een luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling verplicht, teneinde objectief en onafhankelijk vast te stellen dat de locatie veilig is voor gebruik zonder verdere beperkingen.

11 blz 115 van 209 onder kopje MKB toets

De deelnemers begrijpen dat de richtlijn geïmplementeerd moet worden, maar hebben twijfels of het gaat bijdragen aan een betere bescherming van werknemers. Bedrijven hadden liever gezien dat de categorieën waren ingedeeld op basis van daadwerkelijke blootstelling in plaats van de mogelijke blootstelling vanwege het soort asbesttoepassing.

In hoeverre heeft het Ministerie rekening gehouden met deze twijfels bij de implementatie in het voorliggende concept Besluit en - Regeling?

Aangeven op welke wijze rekening is gehouden met de geuite twijfels tijdens de MKB toets.

Artikel	Wettekst	Commentaar	Suggestie
4.41 blz 160 van 209 5e alinea	Het achtste lid komt grotendeels overeen met het negende lid van het vervallen artikel 4.47. Nieuw is een uitzondering voor werkzaamheden die met een vergunning asbestverwijdering beperkt mogen worden verricht: de werkgever hoeft de resultaten van de tussentijdse metingen die bij deze werkzaamheden zijn verricht, niet ter inzage aan te bieden, en hij hoeft ook geen uitleg te geven over de betekenis.	Het schrappen van de verplichting om meetresultaten ter inzage aan te bieden en toe te lichten, is onaanvaardbaar en in strijd met het recht van werknemers op informatie over hun arbeidsomstandigheden. Zonder deze transparantie ontbreekt elk intern toezicht op de blootstellingsrisico's. Bovendien bemoeilijkt dit de handhaving door de toezichthouder, aangezien de directe sociale controle op de werkvloer hiermee wordt uitgeschakeld. Het achterhouden van informatie over de aanwezigheid van kankerverwekkende stoffen tast de rechtsbescherming van de werknemer aan.	De werkgever is te allen tijde verplicht de resultaten van verrichte tussentijdse metingen direct ter inzage aan te bieden aan de betrokken werknemers en de personeelsvertegenwoordiging. Deze verplichting geldt onverkort voor alle categorieën werkzaamheden, inclusief die verricht onder de vergunning asbestverwijdering beperkt. De werkgever draagt tevens zorg voor een begrijpelijke toelichting op de betekenis van deze resultaten in relatie tot de grenswaarden en de getroffen beschermingsmaatregelen.
4.41 blz 160 van 209 6e alinea	In het negende lid is een bevoegdheid opgenomen om nadere regels te stellen over het eerste lid en het vijfde tot en met zevende lid. De bevoegdheid om nadere regels te stellen over de meetmethode die was opgenomen in artikel 4.47, derde lid, valt nu onder de bevoegdheid om nadere regels te stellen in het negende lid. Daarnaast mogen op grond van deze bevoegdheid nadere regels worden gesteld over de telmethode en de gezette tijden waarop de concentratie asbestvezels in de lucht moet worden gemeten. Indien nodig kan hiermee nader worden bepaald op welke momenten er in ieder geval metingen moeten plaatsvinden. Ook kunnen op grond van het negende lid nadere regels worden gesteld over de monsternamen, de persoon die de monsters neemt, de monsteranalyse en het laboratorium dat deze analyse uitvoert.	De huidige formulering van het negende lid is te onbepaald, waardoor de werkelijke impact van de regelgeving op dit moment niet te beoordelen is. Cruciale aspecten zoals de frequentie van metingen, de kwalificaties van de monsternemer en de eisen aan het laboratorium worden doorgeschoven naar latere ministeriële regelingen. Dit ontnemt belanghebbenden de mogelijkheid om tijdens deze consultatie een integraal oordeel te vellen over de uitvoerbaarheid en de effectiviteit van het meetkader. Voor een zorgvuldige wetsvoorbereiding dienen de kaders voor deze 'nadere regels' reeds in dit besluit te worden vastgelegd.	De nadere regels, zoals bedoeld in het negende lid, dienen aan te sluiten bij de vigerende onafhankelijkheids- en kwaliteitsnormen. Hierbij wordt in ieder geval vastgelegd dat monsternamen en -analyse uitsluitend worden uitgevoerd door onafhankelijke, geaccrediteerde instanties. De momenten waarop metingen verplicht zijn, worden gebaseerd op een objectieve risicoanalyse en mogen niet leiden tot een verlaging van het huidige beschermingsniveau of de huidige meetfrequentie bij asbestverwijdering.
4.42 blz 161 van 209 1e alinea	als de concentratie asbestvezels in de lucht tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden de grenswaarde van 2000 vezels per kubieke meter overschrijdt moeten de werkzaamheden in de gevarezone onmiddellijk worden stilgelegd, tenzij na een eerdere overschrijding van de grenswaarde al doeltreffende maatregelen zijn getroffen overeenkomstig artikel 4.42. Met deze uitzondering wordt voorkomen dat als het technisch niet mogelijk is om de concentratie asbestvezels terug te brengen tot onder de grenswaarde, de werkzaamheden meteen weer moeten worden stilgelegd, ook al zijn doeltreffende maatregelen getroffen om de betrokken werknemers te beschermen tegen blootstelling aan asbestvezels.	De wettekst is onduidelijk over de verantwoordelijkheid voor de feitelijke stillegging van de werkzaamheden bij een overschrijding. Zonder de expliciete bevoegdheid van een onafhankelijke partij (zoals het laboratorium dat de meting verricht) om het werk stil te leggen, ligt de beslissing bij de uitvoerder zelf, wat een direct conflict oplevert met diens commerciële belangen. Daarnaast is de uitzondering om na eerdere maatregelen tóch boven de grenswaarde door te mogen werken onacceptabel; dit legaliseert een onveilige werksituatie op basis van technische onmogelijkheid, terwijl de gezondheid van de werknemer altijd prioriteit moet hebben.	Indien een overschrijding van de grenswaarde wordt vastgesteld, dient de onafhankelijke deskundige of de monsternemer van het laboratorium de werkzaamheden onverwijld stil te leggen. De werkgever is verplicht deze instructie direct op te volgen. De werkzaamheden mogen pas worden hervat nadat aanvullende doeltreffende maatregelen zijn getroffen en een nieuwe meting heeft aangetoond dat de concentratie onder de grenswaarde is gedaald. Er worden geen uitzonderingen toegestaan op basis van technische onmogelijkheid; de grenswaarde is de absolute ondergrens voor een veilige werkplek.

4.48 blz 166 van 209 1e alinea	In het eerste lid is invulling gegeven aan de verantwoordelijkheid van de werkgever om voor aanvang van de werkzaamheden onderzoek te doen naar de aanwezigheid en precieze locaties van asbest en asbesthoudende producten op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht, de soorten asbest waar het om gaat en, in het geval van de aanwezigheid van asbesthoudende producten, de percentages asbest in het materiaal. In het eerste lid is met de zinsnede op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht bedoeld dat de benodigde informatie zich mag beperken tot de asbestverdachte toepassingen waaraan zal worden gewerkt. In het geval er echter risico bestaat op blootstelling door asbesttoepassingen waaraan niet wordt gewerkt, moeten deze ook worden betrokken.	De formulering dat het onderzoek zich mag beperken tot de locaties 'waaraan zal worden gewerkt', suggereert een terugkeer naar de beperkte broninventarisaties. Dit is een risicovolle ontwikkeling, omdat asbestbronnen in de directe nabijheid van de werkplek door trillingen, stofverplaatsing of onbedoeld contact alsnog voor blootstelling kunnen zorgen. Een inventarisatie dient altijd de gehele werkplek inclusief de beïnvloedingszone te beslaan om de veiligheid integraal te borgen. Het beperken van de onderzoekplicht tot slechts de te verwijderen bronnen is onvoldoende om onvoorziene blootstelling aan derden te voorkomen.	De werkgever is verplicht voor aanvang van de werkzaamheden onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van asbest op de gehele werkplek en binnen de beïnvloedingszone van de geplande werkzaamheden. Het onderzoek mag zich niet beperken tot enkel de asbestbronnen waaraan gewerkt wordt; alle asbesthoudende toepassingen die door de werkzaamheden kunnen worden verstoord of die een risico op blootstelling kunnen vormen, dienen in kaart te worden gebracht. De inventarisatie dient derhalve locatie-gericht en niet slechts bron-gericht te worden uitgevoerd.
4.48 blz 166 van 209 3e alinea	In het tweede lid, onderdeel a, wordt vervolgens de mogelijkheid geboden om bestaande informatie te gebruiken. Dit kan productinformatie zijn van een specifieke toepassing die asbestverdacht is. Ook kan gebruik worden gemaakt van een bronnenboek, waarin bijvoorbeeld een beheerder van een installatie in kaart heeft gebracht welke onderdelen zich daarin bevinden met een karakterisering van het asbestgehalte. Het is van belang dat de documentatie de gevraagde informatie biedt en daarvoor moet dus voldoende informatie beschikbaar zijn van de materialen en producten die mogelijk asbesthoudend kunnen zijn. Het zal dan gaan om werkzaamheden aan duidelijk afgebakende materialen en producten, zoals bijvoorbeeld een verwarmingstoestel waarvan aan de hand van het bouwjaar, merk en het type kan worden achterhaald of daarin asbest aanwezig is. Wanneer bijvoorbeeld een gebouw gedeeltelijk of geheel wordt gesloopt, met daarin mogelijk zeer uiteenlopende asbesttoepassingen, zal dergelijke informatie doorgaans niet toereikend zijn en dan is een asbestinventarisatie vereist.	De bepaling biedt te veel interpretatieruimte, wat kan leiden tot uiteenlopende toepassingen in de praktijk en verminderde handhaafbaarheid.	Beperk de interpretatieruimte door: <ul style="list-style-type: none"> • concrete criteria of bandbreedtes op te nemen: met artikel naam en nummer (bronnenboek/handboek in technium) • voorbeelden van toegestane en niet-toegestane toepassingen te geven • aan te sluiten bij bestaande normen of richtlijnen

4.48 blz 166 van 209 4e alinea	Artikel 4.48 bepaalt niet wie er opdracht moet geven tot het verrichten van een asbestinventarisatie. Wel is het van belang dat als er geen documentatie als bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, voorhanden is, het naar aanleiding van de inventarisatie opgestelde asbestinventarisatie rapport bij de werkgever terecht komt. Dit omdat hij op grond van het tweede lid, onderdeel b, dit rapport moet raadplegen om te kunnen voldoen aan zijn onderzoeksplicht op grond van het eerste lid. Het asbestinventarisatie rapport dient hierbij te zijn toegespitst op de plaats waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden.	Het is essentieel dat de wet explicieter is over de beschikbaarheid van het inventarisatie rapport op de werkplek. Het louter 'terechtkomen' bij de werkgever is onvoldoende. De aanwezigheid van een actueel, locatie-specifiek asbestinventarisatie rapport moet een harde randvoorwaarde zijn voor de aanvang van enige saneringswerkzaamheden. Zonder directe toegang tot dit rapport op de fysieke werklocatie kan de saneerder de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen niet toetsen aan de feitelijke bronkenmerken, wat de kans op incidenten en onjuiste werkwijzen aanzienlijk vergroot.	De werkgever die de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient voor aanvang van de werkzaamheden in het bezit te zijn van het volledige asbestinventarisatie rapport. Dit rapport moet op de werklocatie aanwezig en direct raadpleegbaar zijn voor alle betrokken werknemers en toezichthouders. De werkgever vergewist zich ervan dat de inhoud van het rapport volledig is afgestemd op de feitelijke werkzaamheden en de specifieke locatie, alvorens de uitvoering te fiatteren.
4.48 blz 167 van 209 1e alinea	In het derde lid is een verplichting opgenomen voor andere werkgevers om op verzoek van een werkgever aan hem de documenten en andere informatie te verschaffen die hij nodig heeft voor het onderzoek, bedoeld in het eerste lid. Deze verplichting geldt alleen voor zover de werkgever waaraan het verzoek is gericht, over de gevraagde informatie beschikt. Het derde lid verplicht een werkgever waaraan een verzoek is gericht tot medewerking, maar deze verplichting gaat niet zo ver dat de werkgever geheel nieuwe documenten moet opstellen of zelf een uitgebreid onderzoek moet doen om de gevraagde informatie te verstrekken.	De verplichting om documentatie en informatie aan derden te verstrekken roept ernstige vragen op over de juridische borging van geheimhouding en privacy. Er is onduidelijkheid over hoe deze informatieplicht zich verhoudt tot commerciële vertrouwelijkheid en de AVG. Zonder strikte kaders over welke data wel en niet gedeeld mogen worden, en hoe de ontvangende partij de vertrouwelijkheid dient te waarborgen, ontstaat het risico op ongeoorloofde verspreiding van bedrijfsgevoelige informatie. De wet dient expliciet te maken waar de grens ligt tussen noodzakelijke veiligheidsinformatie en vertrouwelijke bedrijfsdata.	De verplichting tot het verstrekken van documenten en informatie, zoals bedoeld in het derde lid, beperkt zich uitsluitend tot gegevens die noodzakelijk zijn voor een veilige uitvoering van de werkzaamheden. De werkgever die de informatie verstrekt, is gerechtigd bedrijfsgevoelige gegevens die niet relevant zijn voor de asbestveiligheid te anonimiseren. De ontvangende werkgever is gehouden aan een geheimhoudingsplicht voor alle verkregen informatie die niet publiekelijk toegankelijk is, en mag deze uitsluitend gebruiken voor het doel waarvoor deze is verstrekt.

<p>4.49 blz 168 van 209 5e alinea</p>	<p>Het tweede lid bepaalt welke inhoud moet worden vastgelegd in het asbestinventarisatierapport. Deze inhoudseisen zijn ontleend aan het 'Certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering', zoals dit luidde voor de inwerkingtreding van dit besluit. Een belangrijk verschil ten opzichte van dit processchema is dat er geen sprake is van een standaard maximale geldigheidsduur van het asbestinventarisatierapport van drie jaar. De geldigheid van een asbestinventarisatierapport is op grond van onderdeel g afhankelijk van de specifieke omstandigheden. In buitensituaties met een sterke verwerking van materialen, kan het daardoor zijn dat een inventarisatierapport drie jaar geldig is, omdat de mate van verwerking in die periode toeneemt. Als er echter geen sprake is van verwerking, kan een langere geldigheidsduur van toepassing zijn. Ook kan de geldigheidsduur van het asbestinventarisatierapport beperkt worden door veranderende regelgeving. In dat geval zal daarover in de betreffende nieuwe regelgeving duidelijkheid moeten worden gegeven.</p>	<p>Het schrappen van de standaard maximale geldigheidsduur van drie jaar voor asbestinventarisatierapporten is onwenselijk. Het hanteren van een variabele termijn op basis van subjectieve criteria zoals 'verwerking' leidt tot rechtsonzekerheid voor opdrachtgevers en tast het gelijke speelveld in de markt aan. Een asbestinventarisatie is een momentopname; factoren als gebruik, beschadigingen of wijzigingen in de omgeving zijn vaak niet te voorspellen. Om uniformiteit en een minimaal veiligheidsniveau te waarborgen, dient de vaste termijn van drie jaar als wettelijke bovengrens behouden te blijven.</p>	<p>Een asbestinventarisatierapport heeft een maximale geldigheidsduur van drie jaar. De gecertificeerde deskundige kan in het rapport gemotiveerd een kortere geldigheidsduur vaststellen indien de specifieke staat van de asbestbronnen of de omgevingscondities (zoals sterke verwerking) hiertoe aanleiding geven. De geldigheid van het rapport vervalt onmiddellijk indien er na de inspectiedatum wijzigingen optreden in de staat van de asbestbronnen of in de direct aangrenzende omgeving.</p>
<p>4.51 blz 170 van 209 2e alinea</p>	<p>Onderdeel b bepaalt dat het de werkgever of de opdrachtgever zelf is, die meet of laat meten volgens een genormaliseerde meetmethode. Het gaat dus om bij de asbestverwijdering direct betrokken partijen. Die betrokkenheid van werkgever of opdrachtgever is ter verduidelijking in onderdeel b opgenomen. Tevens is bepaald dat de meting specifiek moet zijn afgestemd op de werkwijze en situatie op de plaats waar de werkzaamheden met asbest plaatsvinden. Deze opzet werd ook al beoogd in de huidige situatie, maar dit leverde in de handhavingspraktijk discussies op.</p>	<p>De voorgestelde tekst legitimeert een ernstig gebrek aan onafhankelijkheid binnen de asbestketen. Door de meetverplichting naar te leggen bij de direct betrokken partijen (werkgever of opdrachtgever), wordt de objectiviteit van de veiligheidscontrole opgeofferd. Deze partijen hebben een direct economisch belang bij een gunstige meetuitslag. Om de betrouwbaarheid van de blootstellingsmetingen te waarborgen en de handhavingsdiscussies definitief op te lossen, is het essentieel dat metingen uitsluitend worden verricht door een onafhankelijke, geaccrediteerde derde die geen organisatorische of financiële binding heeft met de uitvoering.</p>	<p>De meting, bedoeld in onderdeel b, dient conform een genormaliseerde meetmethode te worden uitgevoerd door een onafhankelijk, geaccrediteerd laboratorium. Deze instelling mag geen organisatorische, financiële of juridische binding hebben met de werkgever die de asbestverwijdering uitvoert, noch met de opdrachtgever, teneinde de onpartijdigheid van de resultaten te waarborgen. De meting dient specifiek te zijn afgestemd op de feitelijke werkwijze en de situatie ter plaatse.</p>

4.51 blz 170 van 209 3e alinea	In het derde lid wordt bepaald dat indien gebruik wordt gemaakt van een methode als bedoeld in onderdeel b van het tweede lid, de methode uitgevoerd dient te worden door een persoon met een aantoonbare deskundigheid op het gebied van blootstellingsonderzoek. Indien de uitvoering van de meting niet gebeurt door zo'n deskundige, dient er in ieder geval een toets van die meting plaats te vinden door een persoon met deze kwalificaties. Onder een persoon met aantoonbare deskundigheid van blootstellingsonderzoek wordt in ieder geval een arbeidshygiënist verstaan. Deze deskundigheid wordt op dit moment niet verder ingevuld, maar deze eis kan, indien nodig, op basis van het vierde lid bij ministeriële regeling nader worden ingevuld. Daarnaast zullen de resultaten van de metingen moeten worden ingevoerd in het beoordelingsinstrument, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a.	De definitie 'aantoonbare deskundigheid' schiet tekort omdat deze de onafhankelijkheid van de deskundige niet waarborgt. In tegenstelling tot laboratoria, die onder strikt toezicht van de RvA staan, ontbreekt bij een individuele deskundige of arbeidshygiënist een onafhankelijkheidsborging. Dit is extra riskant omdat de voorgestelde methodiek een sterke prikkel geeft om op grote schaal 'vooraf-metingen' uit te voeren (bijvoorbeeld bij complete wooncomplexen). Zonder onafhankelijke toetsing van deze resultaten ontstaat het risico op commercieel gedreven meetdata die de werkelijke risico's niet correct weergeven.	"De uitvoering of de toetsing van de methode, zoals bedoeld in het derde lid, dient te geschieden door een onafhankelijke deskundige die werkzaam is bij een geaccrediteerde instelling (conform ISO/IEC 17020). Deze deskundige mag geen organisatorische of financiële banden hebben met de opdrachtgever of de uitvoerende partij. De resultaten van grootschalige meetreeksen ter validatie van complexen dienen onafhankelijk getoetst te worden voordat deze in het beoordelingsinstrument worden ingevoerd."
4.55 blz 173 van 209 1e alinea	Artikel 4.55 bevat de verplichting tot het uitvoeren van een eindbeoordeling na afronding van de werkzaamheden waarop deze paragraaf van toepassing is, en na afronding van de reiniging, bedoeld in artikel 4.54. Dit artikel is een implementatie van de verplichting in artikel 13, tweede lid, onderdeel c, van de Asbestrichtlijn, om overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijk te vergewissen dat er geen risico's van blootstelling aan asbest op de werkplek meer zijn voordat andere activiteiten worden hervat.	De formulering 'zich vergewissen' biedt onvoldoende rechtszekerheid en waarborg voor de volksgezondheid. In de nationale praktijk is bewezen dat visuele inspectie alleen onvoldoende is om de afwezigheid van microscopische asbestvezels te garanderen. Om feitelijk vast te stellen dat er geen risico's op blootstelling meer zijn, dient de eindbeoordeling voor alle risicocategorieën in binnenruimten dwingend te worden voorgeschreven als een combinatie van visuele inspectie en luchtmetingen. Alleen door een integrale meetverplichting als sluitstuk te hanteren, wordt voldaan aan de geest van de Asbestrichtlijn.	De verplichting om zich ervan te vergewissen dat er geen risico's van blootstelling meer zijn, wordt uitsluitend geacht te zijn nageleefd wanneer een onafhankelijke eindbeoordeling, bestaande uit een visuele inspectie en een luchtmeting conform de geldende norm (NEN 2990), heeft aangetoond dat de concentratie asbestvezels de grenswaarde niet overschrijdt. Deze verplichting geldt voor alle asbestverwijderingswerkzaamheden in binnenruimten, ongeacht de vooraf ingeschatte beheersregime.
4.55 blz 174 van 209 6e alinea	De referentieperiode van twee uur die voorheen voor luchtmetingen gold, is komen te vervallen omdat dit bij nader inzien een onnodige inperking is van de mogelijkheden om een effectieve luchtmeting te doen die niet een eigenstandig doel dient, maar alleen van belang is in relatie tot andere technische parameters bij de meting.	Het laten vervallen van de referentieperiode van twee uur leidt tot onacceptabele willekeur en het verdwijnen van een gelijk speelveld. Zonder een vaste tijdsnorm zijn meetresultaten niet langer vergelijkbaar. Het alternatief — het tellen van meer velden bij een kortere meettijd — is eveneens onwenselijk; dit maakt de analyse onnodig ingewikkeld, verhoogt de laboratoriumkosten aanzienlijk en is technisch niet altijd uitvoerbaar. Voor een eenduidige, werkbare en betrouwbare systematiek moet de vaste referentieperiode van twee uur simpelweg als standaard gehandhaafd blijven.	De referentieperiode voor luchtmetingen blijft vastgesteld op ten minste twee uur. Hiermee wordt gewaarborgd dat metingen onderling vergelijkbaar zijn en dat de statistische betrouwbaarheid wordt behaald zonder dat dit leidt tot een onevenredige verhoging van de analytische complexiteit of kosten. Afwijkingen van deze standaardperiode zijn niet toegestaan, teneinde een uniform kwaliteitsniveau in de gehele sector te waarborgen.

4.55 blz 175 van 209 1e alinea	Onderdeel b biedt expliciet een grondslag om in de Arboregeling uitzonderingen te maken op de eis om een gespecialiseerd bedrijf in te zetten voor de eindbeoordeling.	De mogelijkheid om uitzonderingen te maken op de inzet van een gespecialiseerd bedrijf voor de eindbeoordeling is uiterst riskant. Het is onduidelijk of hiermee wordt beoogd dat niet-geaccrediteerde partijen of algemene inspectiebedrijven deze cruciale veiligheidstaak mogen uitvoeren. Elke afwijking van de verplichting om een onafhankelijk, specifiek voor asbest geaccrediteerd bureau in te schakelen, leidt tot een onaanvaardbare verzwakking van de controleketen. Dit schept onduidelijkheid over de kwaliteit van de vrijgave en vergroot het risico dat asbestrestanten onopgemerkt blijven.	De eindbeoordeling dient te allen tijde te worden uitgevoerd door een onafhankelijke inspectie-instelling dat specifiek voor asbestmetingen en -inspecties is geaccrediteerd conform ISO/IEC 17020. Er worden geen uitzonderingen toegestaan waarbij partijen zonder deze specifieke accreditatie en onafhankelijkheidswaardiging de eindbeoordeling mogen verrichten, teneinde een uniform en hoog veiligheidsniveau te garanderen.
9.29 blz 193 van 209 2e alinea	Dit overgangsartikel bepaalt daarom in het eerste lid dat een werkgever voor zijn werknemers de opleidingen kan laten registreren die de werknemers al hebben afgerond. Als de werkgever daarom verzoekt, worden de betreffende opleidingen in het register opgenomen. Het is aan de werkgever om vast te stellen in hoeverre de werknemer na de registratie voldoet aan de nieuwe opleidingsverplichtingen. Bij ontvangst van een registratieverzoek wordt de betreffende opleiding dus geregistreerd zonder dat wordt beoordeeld welke verplichte onderdelen van de opleiding nog ontbreken. Het is de taak van de werkgever om die beoordeling uit te voeren en om de opleiding van de werknemer aan te vullen als de al voltooide opleidingen nog niet aan alle eisen van de nieuwe regelgeving voldoen. Deze eigen verantwoordelijkheid van de werkgever wordt benadrukt in het tweede lid. In het derde en vierde lid staan grondslagen om bij ministeriële regeling te bepalen op welke manier de werkgever moet bewijzen dat de werknemer de opleiding heeft gevolgd en in welke opleidingscategorie specifieke bestaande opleidingen worden ingedeeld.	De voorgestelde overgangsregeling houdt onvoldoende rekening met de specifieke situatie van geaccrediteerde laboratoria. In deze sector is het gebruikelijk dat interne opleidingen worden verzorgd, die via de bevoegdhedenmatrix van het kwaliteitssysteem periodiek worden getoetst door de Raad voor Accreditatie (RvA). Het is essentieel dat deze bewezen methode van deskundigheidsborging wordt erkend als wettig bewijsmiddel. De overheid dient te verduidelijken dat een door de RvA goedgekeurde bevoegdhedenmatrix, inclusief de onderliggende interne opleidingsregistraties, volstaat als bewijs voor de nieuwe opleidingsverplichtingen.	In afwijking van de algemene registratieplicht wordt de vakbekwaamheid van werknemers werkzaam bij geaccrediteerde laboratoria geacht te zijn aangetoond indien deze is vastgelegd in een bevoegdhedenmatrix die onderdeel uitmaakt van een door de Raad voor Accreditatie getoetst kwaliteitssysteem. Voor deze categorie werknemers volstaat de vigerende matrix als bewijs van scholing, mits deze aantoont dat de werknemer beschikt over de kennis en vaardigheden die overeenkomen met de relevante opleidingscategorie in de nieuwe regelgeving.

Artikel	Wettekst	Commentaar	Suggestie
4,22 lid 1. onder b. onderdeel 5	5°. visuele inspectie.	Bij de categorisering van de opleiding binnen de Asbestverwijdering beperkt is het noodzaak dat men goed wordt opgeleid voor het onderdeel 'visuele inspectie'. Duidelijk moet hier worden dat dit een inspectie is die conform de procedures en rapportage in de NEN2990 moet verlopen. Ook moeten de afkeurcriteria onder artikel 4.35 lid 6 bekend zijn bij degenen die visuele inspecties uitvoeren na afloop van saneringsprojecten en doorgaans geen professionele laat staan geaccrediteerde eindbeoordelaars zijn.	toevoegen NEN 2990 en afkeurcriteria zoals genoemd in artikel 4,35 lid 6 onder a.
4.22 lid 1 onder g.	Eindbeoordeling, voor werknemers die eindbeoordelingen als bedoeld in artikel 4.55, vierde en vijfde lid, van het besluit uitvoeren en waarin naast de vereisten uit artikel 4.30 van het besluit ten minste aandacht wordt besteed aan de volgende onderwerpen: 1°. visuele inspectie na sanering; 2°. uitvoeren en interpreteren van luchtmetingen; 3°. kennis over NEN 2990:2020+C1:2020+A1:2025; 4°. advisering over vervolgcacties; 5°. rapportage conform NEN 2990:2020+C1:2020+A1:2025.	Vanwege de huidige marktsituatie en de benodigde opleidingscapaciteit voor nieuwe inspecteurs, is de haalbaarheid van deze eis twijfelachtig. Er is onduidelijkheid over de rendabiliteit en continuïteit van de cursus bij een geringe instroom. Tevens strijdt de advisering onder bullet 4 met de 17020-richtlijnen.	Ter naleving van de Europese richtlijn volstaat het volgen van de basisopleiding. De verdere vakspecifieke opleiding kan gecontinueerd worden binnen de laboratoria, waarbij de kwaliteitswaarborging plaatsvindt middels de reguliere toetsing door de RvA.
4.30.1	Het meten tijdens werkzaamheden met asbest als bedoeld in artikel 4.41 van het besluit, wordt uitgevoerd volgens NEN 2939:2021 nl en het meetkader dat is opgenomen in bijlage XX bij deze regeling.	"De verplichting om SMART-ns te valideren met data uit tussentijdse metingen (conform NEN 2939) is in de huidige opzet uiterst risicovol. Deze metingen vinden in de praktijk plaats onder optimale condities ('uiterst nette saneringen'), terwijl de werkelijke blootstellingsrisico's optreden bij afwijkend gedrag of minder ideale omstandigheden op de werkvloer. Door enkel deze 'schone' data in SMART-ns te laten terugvloeiën, ontstaat een database die een onrealistisch rooskleurig beeld schept van de werkelijkheid. Dit leidt tot een structurele onderschatting van de blootstelling, waardoor SMART-ns geen betrouwbaar veiligheidsinstrument is, maar een instrument dat schijnveiligheid en fraude faciliteert."	"De meetgegevens die ter validatie van SMART-ns worden aangewend, dienen een representatieve en ongefilterde afspiegeling te zijn van de praktijkvariabiliteit. Validatiemetingen dienen uitsluitend te worden verricht door onafhankelijke, geaccrediteerde laboratoria op basis van een onaangekondigd meetprotocol. De database van SMART-ns dient expliciet rekening te houden met de spreiding in meetresultaten en mag niet uitsluitend gebaseerd zijn op ideale procesomstandigheden, teneinde de grenswaarden voor alle werknemers conform het voorzorgsprincipe te kunnen borgen.

4.30.2	Een persoon beschikt over de vereiste deskundigheid, bedoeld in artikel 4.41, vijfde lid, van het besluit, indien deze voldoende is getraind en ervaring heeft opgedaan met arbeidshygiënische strategieën en meettechnieken om monsters op een adequate manier te kunnen nemen volgens de vereiste methoden.	De huidige omschrijving van 'vereiste deskundigheid' is kwalitatief ondermaats en juridisch te vaag. Het is onduidelijk of hiermee uitsluitend gecertificeerde arbeidshygiënisten worden bedoeld, of dat ook andere functionarissen zonder specifieke asbestaccreditatie deze rol kunnen vervullen. Voor een betrouwbaar meetresultaat is het essentieel dat de deskundigheid wordt gekoppeld aan een geaccrediteerd laboratorium. Bovendien moet de onafhankelijkheid van deze persoon geborgd zijn; een interne medewerker van het saneringsbedrijf kan immers nooit objectief toetsen of de arbeidshygiënische strategie correct wordt nageleefd.	"Een persoon beschikt over de vereiste deskundigheid, bedoeld in artikel 4.41, vijfde lid, indien deze werkzaam is voor een onafhankelijke, geaccrediteerde instantie. De deskundige dient onafhankelijk te zijn van de werkgever die de asbestwerkzaamheden uitvoert."
4.33.2	De meetgegevens, bedoeld in artikel 4.51, vijfde lid, van het besluit, worden ingevoerd in SMART-ns.	De verplichting om meetgegevens uit tussentijdse metingen terug te laten vloeien naar SMART-ns leidt tot een structurele vervuiling van de database met niet-representatieve data. In de praktijk vinden deze metingen plaats onder optimale condities, waarbij de aanwezigheid van een meetopstelling een corrigerende werking heeft op het gedrag van de saneerder. Hierdoor worden hoofdzakelijk 'ideale' waarden geregistreerd. Als SMART-ns uitsluitend op basis van deze 'schone' data wordt gevalideerd, ontstaat een onrealistisch beeld van de werkelijke blootstellingsrisico's. Dit ondermijnt de betrouwbaarheid van het instrument als veiligheidswaarborg en faciliteert een papieren werkelijkheid die ver afstaat van de dagelijkse praktijk op de werkvloer.	De meetgegevens die in SMART-ns worden ingevoerd ter validatie van het systeem, dienen een getrouwe afspiegeling te zijn van de praktijkvariabiliteit. Validatiemetingen dienen derhalve onafhankelijk en bij voorkeur onaangekondigd te worden uitgevoerd door een geaccrediteerd laboratorium. Bij de analyse van deze data door TNO dient expliciet rekening te worden gehouden met de onzekerheidsmarges en de menselijke factor, teneinde te voorkomen dat SMART-ns gebaseerd wordt op een eenzijdige selectie van optimale meetresultaten.
4.34	Als erkende werkmethode als bedoeld in artikel 4.51, zevende lid, van het besluit, worden de erkende werkmethode, bedoeld in artikel 4.29, aangewezen.	Het aanwijzen van erkende werkmethode als basis voor lichter toezicht of vrijstellingen is in de praktijk uiterst risicovol. De ervaring in de markt leert dat het beschikken over een 'erkende methode' op papier vaak wordt beschouwd als een definitieve vrijbrief, waarbij de feitelijke uitvoering op de werkvloer vervolgens afwijkt van de voorgeschreven veilige procedure. Zonder een dwingend systeem van onafhankelijke procescontrole en handhaving ter plaatse, faciliteert deze bepaling onveilige werkwijzen en onnodige vezelemissie onder de dekmantel van een gecertificeerd werkplan.	De status van een erkende werkmethode is uitsluitend van kracht indien de werkgever middels een onafhankelijke procescontrole kan aantonen dat de werkzaamheden volledig conform de bijbehorende voorschriften zijn uitgevoerd. Elke afwijking van de erkende werkmethode tijdens de uitvoering leidt tot de onmiddellijke intrekking van de risicoclassificatie en verplicht tot een volledige eindbeoordeling inclusief luchtmetingen door een onafhankelijk, geaccrediteerd laboratorium.

4.35.1	De eindbeoordeling, bedoeld in artikel 4.55, vierde en vijfde lid, van het besluit, wordt uitgevoerd door een inspectie-instelling die hiervoor door de Raad voor Accreditatie volgens NEN-EN-ISO/IEC 17020:2012 geaccrediteerd is.	"De expliciete verwijzing naar de 2012-versie van de ISO/IEC 17020-norm is onjuist en leidt tot juridische frictie. Inmiddels is de herziene versie (ISO/IEC 17020:2023) van kracht. Het vastleggen van een specifiek jaartal in de wettekst belemmert de noodzakelijke transitie naar de actuele kwaliteitsstandaarden waartegen de Raad voor Accreditatie (RvA) toetst. Om de continuïteit van de kwaliteitsborging te garanderen, dient de wet te verwijzen naar de 'vigerende' of 'laatst gepubliceerde' versie van de norm."	De eindbeoordeling, bedoeld in artikel 4.55, vierde en vijfde lid, van het besluit, wordt uitgevoerd door een inspectie-instelling die hiervoor door de Raad voor Accreditatie geaccrediteerd is volgens de vigerende uitgave van de norm NEN-EN-ISO/IEC 17020.
4.35.2	De inspectie-instelling voert de eindbeoordeling uit volgens NEN 2990:2020+C1:2020+A1:2025 nl.	"De statische verwijzing naar de huidige NEN 2990-versie is technisch onhoudbaar. De vigerende norm (inclusief de aanvulling uit 2025) is toegeschreven op het oude stelsel van risicoklassen. Voor een correcte uitvoering van de eindbeoordeling onder de nieuwe wetgeving is een integrale herziening van de NEN 2990 noodzakelijk, zodat de inspectieprotocollen en goedkeuringscriteria naadloos aansluiten op de nieuwe categorie-indeling. De wet dient daarom te verwijzen naar de versie van de norm die expliciet is afgestemd op dit besluit, om te voorkomen dat inspecteurs toetsen tegen verouderde of tegenstrijdige criteria."	"De inspectie-instelling voert de eindbeoordeling uit volgens de vigerende uitgave van de NEN 2990, zoals aangepast aan de categorie-indeling en grenswaarden van dit besluit. De inwerkingtreding van de nieuwe wettelijke eindbeoordelingseisen dient derhalve samen te vallen met de publicatie van de herziene norm, teneinde een eenduidig en uitvoerbaar toetsingskader voor geaccrediteerde instellingen te borgen.
4.35.4	De inspectie-instelling stelt vast of de saneringslocatie na afloop veilig kan worden betreden volgens de eisen van NEN 2990:2020+C1:2020+A1:2025 nl.	De opdracht aan de inspectie-instelling om vast te stellen of een locatie 'veilig' kan worden betreden, is zonder de verplichting tot luchtmetingen technisch onuitvoerbaar. Een visuele inspectie conform NEN 2990 is een noodzakelijke eerste stap, maar biedt geen enkele garantie voor de afwezigheid van microscopische asbestvezels in de lucht. Om de veiligheid voor onbeschermden derden conform het voorzorgsprincipe daadwerkelijk vast te kunnen stellen, dient de eindbeoordeling in binnenruimten altijd een onafhankelijke luchtmeting te omvatten. Zonder kwantitatieve meetdata is de conclusie 'veilig' een aanname en geen vaststelling.	De inspectie-instelling stelt vast of de saneringslocatie na afloop veilig kan worden betreden door middel van een integrale eindbeoordeling conform de herziene NEN 2990, die voor binnenruimten te allen tijde bestaat uit een visuele inspectie én een luchtmeting. De vaststelling dat een locatie veilig is, wordt uitsluitend gebaseerd op meetresultaten die aantonen dat de concentratie asbestvezels onder de vigerende grenswaarde ligt.

4.35.6	<p>Een eindbeoordeling als bedoeld in artikel 4.55, vijfde lid, van het besluit, leidt tot afkeur indien:</p> <p>a. met het blote oog visueel waarneembaar asbest aanwezig is, waarbij tevens wordt bekeken of alle stof uit de naden en kieren is verdwenen;</p> <p>b. het resultaat van de luchtmeting op basis van de bovengrens van het 95% betrouwbaarheidsinterval is dat:</p> <p>1°. de concentratie amfibole en chrysotiel asbestvezels gezamenlijk hoger is dan 2.000, bepaald met elektronenmicroscopie; of</p> <p>2°. de concentratie chrysotiele asbestvezels hoger is dan 10.000 vezels per m³, bepaald met fasecontrastmicroscopie;</p> <p>c. het analyseresultaat van de kleefmonsters, bepaald met elektronenmicroscopie, hoger is dan 100 asbeststructuren/cm², tenzij sprake is van een slecht reinigbaar ruw of poreus oppervlak en voor zover uit het werkplan blijkt dat het verwijderen van asbest uit het betreffende oppervlak niet valt onder de reikwijdte van de werkzaamheden.</p>	<p>De voorgestelde afkeurcriteria wijken op cruciale punten af van de NEN 2990 en zijn in de praktijk deels onuitvoerbaar. De eis dat 'alle stof uit naden en kieren' moet zijn verdwenen, is technisch niet objectief vast te stellen met het blote oog; een inspecteur kan immers niet achter of diep in elke constructieve naad kijken. Dit leidt tot willekeur en onrealistische verwachtingen bij opdrachtgevers. Daarnaast creëert het afwijken van de numerieke grenswaarden en analysemethodieken van de NEN 2990 een juridisch onhoudbare situatie voor geaccrediteerde laboratoria. Voor een werkbaar stelsel moeten de publiekrechtelijke eisen exact gelijklopend zijn aan de technische criteria uit de vigerende NEN 2990-norm.</p>	<p>De criteria voor de goed- of afkeuring van de eindbeoordeling zijn volledig in overeenstemming met de technische limietwaarden en inspectieprotocollen van de vigerende NEN 2990. De visuele inspectie richt zich op het vaststellen van de afwezigheid van visueel waarneembaar asbest en stof op alle redelijkerwijs bereikbare oppervlakken. Bij interpretatieverschillen over de reinheid van naden, kieren of poreuze oppervlakken is het oordeel van de onafhankelijke, geaccrediteerde inspecteur leidend, waarbij de veiligheidsmarge wordt geborgd middels de verplichte luchtmeting en, indien noodzakelijk, kleefmonsters.</p>
4.36.2	<p>Het uitvoeren van een luchtmeting als bedoeld in artikel 4.55, vijfde lid van het besluit, kan achterwege blijven in het geval van verwijderingswerkzaamheden waarbij voortdurend tussen de asbesttoepassing en de werknemer een niet betreedbare afscheiding aanwezig is waarmee het asbest lekvrij omsloten wordt.</p>	<p>"Het voorstel om de eindmeting over te slaan bij het gebruik van een afscheiding (mini-containment) is gebaseerd op een theoretisch ideaalbeeld dat in de praktijk zelden wordt gehaald. De huidige marktpraktijk laat zien dat deze voorzieningen regelmatig onjuist worden toegepast op objecten die te groot zijn voor de afscherming, waardoor de lekvrije integriteit niet gewaarborgd is. Het schrappen van de eindmeting op basis van een ongecontroleerde 'lekvrije' afscheiding is onverantwoord. Zonder onafhankelijke controle op de plaatsing en de integriteit van de afscheiding, en een afsluitende luchtmeting, is het risico op onopgemerkte vezelemissie naar de omliggende ruimte onaanvaardbaar groot."</p>	<p>De eindmeting na gebruik van een lekvrije afscheiding (mini-containment) mag uitsluitend achterwege blijven indien de gebruikte voorziening beschikt over een type-goedkeuring voor de specifieke toepassing en de correcte, lekvrije plaatsing voorafgaand aan de werkzaamheden is gecontroleerd door een onafhankelijke deskundige. Bij enige twijfel over de integriteit van de afscheiding of bij overschrijding van de voorgeschreven afmetingen van de asbestbron, is een volledige eindbeoordeling inclusief luchtmeting in de omliggende ruimte verplicht.</p>

4.36.3	<p>Het uitvoeren van een luchtmeting als bedoeld in artikel 4.55, vijfde lid, van het besluit, kan in het geval van verwijderingswerkzaamheden als bedoeld in artikel 4.57, derde lid, aanhef en onderdeel a, van het besluit achterwege blijven, indien met een van de volgende middelen is aangetoond dat de totale taakblootstelling over de meest risicovolle dag lager is dan 10.000 vezels per m³: a. de blootstellingsschatting die volgt uit SMART-ns; b. een luchtmeting tijdens de werkzaamheden met asbest die representatief is voor de taakblootstelling.</p>	<p>Deze bepaling legaliseert het structureel omzeilen van de onafhankelijke eindcontrole in binnenruimten. De wetgever stelt hier een theoretische schatting (SMART-ns) of een procesmeting (taakblootstelling) gelijk aan de feitelijke veiligheidsgarantie van een eindmeting. Dit is technisch onjuist: een meting tijdens de werkzaamheden borgt de bescherming van de saneerder, maar zegt niets over de achtergebleven vezelconcentratie na de eindreiniging. Door de eindmeting achterwege te laten op basis van 'nette' tussentijdse data of softwaremodellen, wordt de veiligheid van de eindgebruiker opgeofferd aan kostenbesparing en tijdwinst. Dit is een directe schending van het voorzorgsprincipe.</p>	<p>De verplichting tot een onafhankelijke luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling in binnenruimten kan niet worden vervangen door blootstellingsschattingen uit SMART-ns of door luchtmetingen die tijdens de werkzaamheden zijn verricht. De eindbeoordeling dient als een autonoom en onafhankelijk controlemoment om de vezelvrijheid van de locatie na reiniging feitelijk vast te stellen, ongeacht de berekende of gemeten taakblootstelling tijdens de uitvoering.</p>
4.36.4	<p>In aanvulling op het tweede lid kan het uitvoeren van een luchtmeting als bedoeld in artikel 4.55, vijfde lid, van het besluit, in het geval van verwijderingswerkzaamheden als bedoeld in artikel 4.57, derde lid, aanhef en onderdeel a, van het besluit, ook achterwege blijven als gebruik wordt gemaakt van een erkende werkmethode als bedoeld in artikel 4.29.</p>	<p>Het koppelen van het vervallen van de eindmeting aan het gebruik van een 'erkende werkmethode' is een uiterst riskante constructie. In de praktijk ontbreekt het toezicht op de strikte naleving van deze methoden op de werkvloer. Het schrappen van de onafhankelijke eindmeting — de enige objectieve barrière tegen onveilige herbetreding — op basis van een papieren belofte (de erkende werkmethode), creëert een onbeheersbaar risico. Een werkmethode is een procesvoorschrift, geen bewijs van een schone ruimte. Voor een betrouwbare vrijgave in binnenruimten moet een luchtmeting als onafhankelijk sluitstuk gehandhaafd blijven, ongeacht de gehanteerde saneringsmethode.</p>	<p>In afwijking van het vierde lid ontslaat het werken volgens een erkende werkmethode de werkgever niet van de verplichting tot een onafhankelijke eindmeting conform de genormaliseerde meetmethode. De eindmeting dient als zelfstandig en noodzakelijk bewijsmiddel om vast te stellen dat de uitvoering van de werkmethode daadwerkelijk heeft geleid tot een veilige situatie voor de eindgebruiker. Het gebruik van een erkende werkmethode kan uitsluitend leiden tot een efficiënter saneringsproces, maar nimmer tot het vervallen van de onafhankelijke kwaliteitsborging bij vrijgave.</p>
4.36.5	<p>Het derde lid, aanhef en onderdeel b, is ook van toepassing in het geval van verwijderingswerkzaamheden als bedoeld in artikel 4.57, vierde lid, van het besluit.</p>	<p>Het uitbreiden van de uitzonderingsregel naar de categorie 'Uitgebreid' is volstrekt onverantwoord. In deze categorie is per definitie sprake van het hoogste risicoprofiel, waarbij vaak gewerkt wordt met niet-hechtgebonden asbest of amfibole vezels. Juist in deze situaties is de kans op secundaire besmetting en het achterblijven van vezels na reiniging het grootst. Het idee dat een procesmeting tijdens de sanering de noodzaak voor een onafhankelijke eindmeting wegneemt, negeert de technische realiteit van asbestverspreiding. Voor de categorie 'Uitgebreid' mag geen enkele concessie worden gedaan aan de eindbeoordeling; een luchtmeting na reiniging moet hier een onwrikbare eis blijven.</p>	<p>In afwijking van het vijfde lid is voor alle werkzaamheden in de categorie 'Uitgebreid' een integrale eindbeoordeling, inclusief een onafhankelijke luchtmeting conform NEN 2990 na volledige reiniging, te allen tijde verplicht. De uitzondering op basis van tussentijdse luchtmetingen of blootstellingsschattingen is voor deze categorie niet van toepassing, teneinde de maximale veiligheid voor de eindgebruiker te garanderen.</p>

4.36.6	<p>Indien een luchtmeting als bedoeld in artikel 4.55, vijfde lid, van het besluit, achterwege blijft op grond van het tweede of derde lid, zorgt de werkgever ervoor dat dit wordt gemotiveerd in het eindbeoordelingsrapport.</p>	<p>Het is onaanvaardbaar en strafrechtelijk riskant om de verantwoordelijkheid voor de motivering van een ontbrekende luchtmeting bij de inspectie-instelling te leggen. Een onafhankelijk inspecteur van een laboratorium kan en zal niet in een eindbeoordelingsrapport verklaren dat een meting 'veilig' achterwege kon blijven op basis van data die hij niet zelf heeft gegenereerd of gecontroleerd. Dit dwingt de inspecteur in een rol waarbij hij de economische keuzes van de saneerder moet legitimeren, wat direct strijdt met de onafhankelijkheidseisen van de ISO/IEC 17020. De verantwoordelijkheid voor dergelijke afwijkingen dient volledig bij de werkgever (saneerder) te blijven en mag geen onderdeel zijn van de onafhankelijke vrijgaverapportage.</p>	<p>Indien een luchtmeting achterwege blijft op grond van het tweede of derde lid, dient de werkgever (asbestverwijderaar) hiertoe een zelfstandige schriftelijke motivering op te stellen en te overleggen aan de opdrachtgever en de toezichthouder. De inspectie-instelling die de visuele inspectie uitvoert, neemt deze motivering niet over in haar eindrapportage en spreekt geen oordeel uit over de veiligheid van de luchtkwaliteit indien deze niet feitelijk door haarzelf middels metingen is vastgesteld.</p>
4.36.7	<p>Indien een luchtmeting als bedoeld in artikel 4.55, vijfde lid, van het besluit, achterwege blijft op grond van het derde lid, aanhef en onderdeel b, of het vijfde lid, zorgt de werkgever ervoor dat de resultaten van de luchtmeting, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, in het eindbeoordelingsrapport zijn opgenomen en dat het bedrijf dat het eindbeoordelingsrapport opstelt de resultaten van de luchtmeting heeft ingezien.</p>	<p>De verplichting voor de inspectie-instelling om externe meetresultaten in het eindbeoordelingsrapport op te nemen en te 'beoordelen', is onuitvoerbaar en juridisch onjuist. Een inspecteur is opgeleid voor visuele inspecties en eigen monsternamen, maar is niet gekwalificeerd — noch geautoriseerd binnen het kwaliteitssysteem — om de methodologische juistheid van een extern opgesteld tussentijds meetrapport te valideren. Bovendien dwingt dit het laboratorium om de verantwoordelijkheid te dragen voor data van derden, wat de onafhankelijkheid en de accreditatiewaardigheid van de eindbeoordeling aantast. De eindbeoordeling dient uitsluitend gebaseerd te zijn op eigen waarnemingen en metingen.</p>	<p>De resultaten van tussentijdse metingen die niet door de inspectie-instelling zelf zijn uitgevoerd, maken geen deel uit van het onafhankelijke eindbeoordelingsrapport. Indien de werkgever gebruikmaakt van de uitzondering om de eindmeting achterwege te laten, dient hij de benodigde bewijslast en motivering in een separaat dossier aan de opdrachtgever en toezichthouder te verstrekken. De inspectie-instelling rapporteert uitsluitend over de door haarzelf verrichte visuele inspectie en de feitelijke beperkingen daarvan.</p>

4.41.1i	<p>asbestverontreiniging en restanten afkomstig van een asbesthoudend product als bedoeld in dit lid.</p>	<p>De indeling van asbestverontreinigingen en restanten in een lichtere categorie is onverantwoord. Verontreinigingen en afgebroken restanten duiden op een aangetaste structuur waarbij vezelemisatie reeds heeft plaatsgevonden of direct zal optreden bij aanraking. Bedrijven met een 'vergunning beperkt' zijn niet toegerust om deze onbeheersbare risico's te saneren. Om verspreiding naar de omgeving te voorkomen en de veiligheid van derden te waarborgen, dienen verontreinigingen te allen tijde te worden gesaneerd onder het regime van de categorie 'Uitgebreid', inclusief de bijbehorende luchtmetingen en onafhankelijke vrijgave.</p>	<p>In afwijking van de categorie-indeling voor hechtgebonden producten, worden asbestverontreinigingen, gruis en afgebroken restanten te allen tijde ingedeeld in de categorie 'Uitgebreid'. De sanering hiervan dient uitsluitend te worden uitgevoerd door een volledig gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf. Het is bedrijven met een beperkte vergunning niet toegestaan werkzaamheden te verrichten aan asbestverontreinigingen, aangezien de beheersing van de vezelemisatie bij deze bronnen een verzaamd veiligheidsregime vereist</p>
4.41.2b	<p>geweven of geperste asbesthoudende producten;</p>	<p>De indeling van geweven of geperste asbesthoudende producten (zoals asbestkoord, band of pakking) in een lichtere categorie miskent het hoge emissierisico van deze materialen. Vanwege de niet-hechtgebonden structuur en het hoge percentage amfibole/serpentijnvezele is de kans op directe en onzichtbare vezelverspreiding bij beroering maximaal. De beperkte omvang van dergelijke toepassingen doet niet af aan het risicoprofiel. Om de veiligheid van werknemers en de omgeving te borgen, dienen geweven en geperste producten te allen tijde in de categorie 'Uitgebreid' te worden ingedeeld, waarbij een verzaamd beheersregime en een onafhankelijke eindmeting verplicht zijn.</p>	<p>Vanwege de niet-hechtgebonden structuur en de hoge emissiegevoeligheid worden geweven of geperste asbesthoudende producten (waaronder asbestkoord, asbestband en asbestpakkingen) te allen tijde ingedeeld in de categorie 'Uitgebreid'. Voor deze producten zijn de uitzonderingen voor beperkte of basisverwijdering niet van toepassing. De vrijgave van de locatie geschiedt uitsluitend na een onafhankelijke eindbeoordeling inclusief luchtmetingen conform de genormaliseerde meetmethode.</p>

4.41.2f	<p>asbestverontreiniging en restanten afkomstig van een asbesthoudend product als bedoeld in dit lid.</p>	<p>De indeling van asbestverontreinigingen en restanten in een lichtere categorie is onverantwoord. Verontreinigingen en afgebroken restanten duiden op een aangetaste structuur waarbij vezelemisatie reeds heeft plaatsgevonden of direct zal optreden bij aanraking. Bedrijven met een 'vergunning beperkt' zijn niet toegerust om deze onbeheersbare risico's te saneren. Om verspreiding naar de omgeving te voorkomen en de veiligheid van derden te waarborgen, dienen verontreinigingen te allen tijde te worden gesaneerd onder het regime van de categorie 'Uitgebreid', inclusief de bijbehorende luchtmetingen en onafhankelijke vrijgave</p>	<p>In afwijking van de categorie-indeling voor hechtgebonden producten, worden asbestverontreinigingen, gruis en afgebroken restanten te allen tijde ingedeeld in de categorie 'Uitgebreid'. De sanering hiervan dient uitsluitend te worden uitgevoerd door een volledig gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf. Het is bedrijven met een beperkte vergunning niet toegestaan werkzaamheden te verrichten aan asbestverontreinigingen, aangezien de beheersing van de vezelemisatie bij deze bronnen een verzaamd veiligheidsregime vereist.</p>
9.3.1a	<p>in het geval van een opleiding in de categorie, bedoeld in artikel 4.22, eerste lid, onderdelen a en b: een verklaring waarin staat welke opleiding de werknemer heeft gevolgd en aan welke van de in artikel 4.22 benoemde eisen de opleiding voldoet;</p>	<p>"De vereiste verklaring over de gevolgde opleiding is in de huidige vorm te onbepaald. Het ontbreken van een gestandaardiseerd format en een aangewezen toetsingsinstantie leidt tot rechtsonzekerheid voor zowel werkgever als werknemer. Bovendien houdt dit artikel geen rekening met de jarenlange expertise van zittende inspecteurs wiens deskundigheid reeds is geborgd via de bevoegdhedenmatrix binnen een geaccrediteerd kwaliteitssysteem. Het is onduidelijk wat de juridische status van een ervaren werknemer is indien een verklaring om subjectieve redenen niet wordt geaccepteerd. De wet dient bestaande, door de RvA getoetste kwalificaties integraal te erkennen.</p>	<p>Voor werknemers werkzaam bij een geaccrediteerde inspectie-instelling of laboratorium volstaat een uittreksel uit de bevoegdhedenmatrix, mits deze is getoetst door de Raad voor Accreditatie, als de verklaring bedoeld in dit artikel. Bij ministeriële regeling wordt een uniform format voor deze verklaring vastgesteld. Indien een verklaring betrekking heeft op een werknemer met aantoonbaar meer dan [X] jaar relevante werkervaring, wordt deze geacht te voldoen aan de gestelde eisen, mits de actuele nascholing is geborgd.</p>

9.3.3c	<p>c. worden een geldig certificaat 'Eindbeoordelaar Asbestlaboratoria; Basiskennis en visuele inspectie van de Eindbeoordeling' en een geldig certificaat 'Eindbeoordelaar Asbestlaboratoria; Luchtmetingen van de Eindbeoordeling' als bedoeld in het handboek examinering eindbeoordelaars asbestlaboratoria, zoals dat luidde op de dag voorafgaand aan de inwerkintreding van het Implementatiebesluit richtlijn 2023/2668, geregistreerd in de categorie, bedoeld in artikel 4.22, eerste lid, onderdeel f;</p>	<p>"De verwijzing naar specifieke certificaten voor eindbeoordelaars is feitelijk onjuist, aangezien deze certificaten in de huidige markt niet bestaan. De deskundigheid van personeel bij asbestlaboratoria wordt momenteel geborgd via een interne bevoegdhedenmatrix, die integraal onderdeel uitmaakt van de ISO/IEC 17020-accreditatie en als zodanig wordt getoetst door de Raad voor Accreditatie (RvA). Het eisen van niet-bestaande documenten maakt de overgangsregeling onuitvoerbaar. Voor de registratie van ervaren personeel dient de door de RvA geaccrediteerde bevoegdhedenmatrix van het laboratorium als wettig en afdoende bewijsmiddel te worden erkend."</p>	<p>In de categorie, bedoeld in artikel 4.22, eerste lid, onderdeel f, wordt de vakbekwaamheid van de eindbeoordelaar geregistreerd op basis van een actueel uittreksel uit de bevoegdhedenmatrix van een geaccrediteerd laboratorium. Deze matrix dient aan te tonen dat de werknemer door de instelling vakbekwaam is bevonden voor het uitvoeren van visuele inspecties en luchtmetingen, en dat deze bevoegdheid is getoetst binnen de scope van de accreditatie door de Raad voor Accreditatie.</p>
9.3.3 c en d	<p>Tekstuele aanpassing: onder c. wordt onderdeel f genoemd en onder d. onderdeel g.</p>	<p>Verwijzingen zijn verwisseld.</p>	<p>onder c. moet onderdeel f worden vervangen door g en onder d. moet onderdeel g worden vervangen door onderdeel f</p>

Artikel	Wettekst	Commentaar	Suggestie
2.3	toelichting punt 2.3 indeling in vergunningscategorieën.	De toelichting bij de vergunningscategorieën is te beperkt en heeft een limitatieve lijst van asbesttoepassingen om interpretatieverschillen en rechtsonzekerheid te voorkomen. De formulering dient te worden aangepast om een volledige, dwingende bijlage te eisen in plaats van slechts enkele voorbeelden.	
2.3 Categorie beperkt blz 19 van 49 4e alinea	Omdat bedrijven die kunnen volstaan met een vergunning beperkt geen gespecialiseerde asbestverwijderingsbedrijven zullen zijn, wordt ervan uitgegaan dat het verwijderen van deze asbesttoepassingen niet continu wordt uitgevoerd maar hooguit een deel uitmaakt van de werkzaamheden en dan op een werkdag waar dit zich voordoet ook andere werkzaamheden worden verricht.	De aanname dat werkzaamheden onder de 'vergunning beperkt' uitsluitend incidenteel of als onderdeel van een breder takenpakket worden uitgevoerd, is niet onderbouwd en negeert de marktwerking. Het risico is reëel dat er gespecialiseerde bedrijven ontstaan die hun volledige bedrijfsmodel inrichten op deze categorie. Voor de werknemers van dergelijke bedrijven is er dan geen sprake van sporadische blootstelling, maar van een structurele blootstelling aan asbestvezels. Het beleid dient daarom niet gebaseerd te zijn op veronderstellingen over de aard van het bedrijf, maar op de feitelijke, cumulatieve blootstelling van de individuele werknemer."	De kwalificatie voor de 'vergunning beperkt' is uitsluitend van toepassing indien de werkgever middels een sluitende registratie kan aantonen dat de blootstelling voor de betrokken werknemers op jaarbasis onder de drempelwaarde voor sporadische en geringe blootstelling blijft. Indien een bedrijf deze werkzaamheden op structurele basis uitvoert, ongeacht de omvang van de individuele projecten, vervalt de vrijstelling en dient de werkgever te beschikken over een volledige vergunning asbestverwijdering."
2.3 Categorie beperkt blz 22 van 49 2e alinea	Asbestverontreinigingen en restanten Bij de asbesttoepassingen in de categorie beperkt is het niet heel waarschijnlijk dat het gebruik ervan heeft geleid tot een asbestverontreiniging of het aanwezig zijn van restanten. Als dit desondanks toch het geval is, maakt het verwijderen van de verontreiniging deel uit van de verwijdering van de asbesttoepassing waar de verontreiniging of restanten van afkomstig zijn. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om stukjes (restanten) van de asbesttoepassing die zijn afgebroken en onder de nog aanwezige asbesttoepassing liggen.	De aanname dat asbestverontreinigingen of restanten binnen de categorie 'Beperkt' zonder verhoogd risico kunnen worden verwijderd door niet-gespecialiseerde partijen (zoals schilders of onderhoudsmedewerkers), is onverantwoord. Bij afgebroken restanten en gruis is de kans op vezelemisatie aanzienlijk groter dan bij intacte toepassingen. Aangezien vezels niet met het blote oog waarneembaar zijn en er in deze categorie geen onafhankelijke eindmeting plaatsvindt, ontstaat een onbeheersbaar risico op achterblijvende besmetting voor de eindgebruiker. Het saneren van verontreinigingen dient te allen tijde voorbehouden te blijven aan gespecialiseerde asbestverwijderaars onder een verzwaaard regime.	Indien bij een asbesttoepassing in de categorie 'Beperkt' sprake is van bijkomende asbestverontreinigingen, restanten of gruis, dient de sanering hiervan te worden uitgevoerd door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf conform categorie 'Basis' of 'Uitgebreid'. Het is niet-gespecialiseerde bedrijven niet toegestaan om verontreinigingen of afgebroken restanten te verwijderen, aangezien de beheersing van vezelemisatie bij dergelijke bronnen een specifieke deskundigheid en onafhankelijke eindbeoordeling vereist.

<p>2.3 Categorie basis blz 22/23 van 49</p>	<p>Asbestkoord is een geweven product, dat vanwege zijn eigenschappen ook zou kunnen worden ingedeeld als licht- of niet-gebonden. Op grond van wat bekend is Pagina 22 van 49 over het potentiële blootstellingsrisico, is asbestkoord ingedeeld in de categorie basis. Omdat asbestkoord in het algemeen kleinschalig is toegepast, en de verwijdering dus weinig tijd kost, is het blootstellingsrisico niet zodanig hoog is dat het moet worden ingedeeld in de categorie uitgebreid. Asbestkoord valt echter onder asbesthoudend isolatiemateriaal in de categorie uitgebreid als het is gebruikt als isolatie van buizen. Reden hiervoor is dat het dan om een vrij grootschalige toepassing gaat en er op die manier geen onderscheid hoeft te worden gemaakt in verschillende soorten asbesthoudend isolatiemateriaal.</p>	<p>De indeling van asbestkoord in de categorie 'Basis' is op basis van materiaaleigenschappen en blootstellingsrisico's onjuist. Asbestkoord is een losgeweven product met een zeer hoog percentage amfibole/serpentijn asbestvezels, die door de niet-hechtgebonden structuur bij de minste beroering vrijkomen. De kleinschaligheid van de toepassing doet niet af aan de hoge piekemissies en de onzichtbare verspreiding van vezels in de ruimte. Om de gezondheid van werknemers en eindgebruikers te borgen, dient asbestkoord — ongeacht de toepassing of omvang — te allen tijde in de categorie 'Uitgebreid' te worden ingedeeld, inclusief de bijbehorende beheersmaatregelen en onafhankelijke eindmeting.</p>	<p>Vanwege de niet-hechtgebonden structuur en het hoge risico op directe vezelemissie bij beroering, wordt asbestkoord in alle verschijningsvormen en toepassingen ingedeeld in de categorie 'Uitgebreid'. De uitzondering voor kleinschalige toepassingen in de categorie 'Basis' komt te vervallen. Elke verwijdering van asbestkoord dient plaats te vinden onder een verzaamd beheersregime, waarbij de veilige herbetreding van de ruimte uitsluitend wordt vrijgegeven na een onafhankelijke eindbeoordeling inclusief luchtmetingen.</p>
<p>2.3 Categorie basis blz 23 van 49 4e alinea</p>	<p>Asbestverontreiniging en restanten afkomstig van een asbesthoudend product in de categorie basis Er kan sprake zijn van verontreinigingen en restanten afkomstig van een asbesthoudend product. Het kan bijvoorbeeld gaan om asbestcement dat aan enige verwerking onderhevig is geweest. Zo kunnen bij een asbestdak kleine stukjes zijn afgebroken. Het opruimen daarvan kan worden gedaan door het bedrijf dat het asbestdak verwijdert.</p>	<p>De huidige omschrijving van asbestverontreinigingen en restanten in de categorie 'Basis' biedt een onaanvaardbare ruimte voor subjectieve interpretatie. Termen als 'kleine stukjes' en 'enige verwerking' zijn niet kwantificeerbaar, wat leidt tot willekeur in de uitvoering en handhaving. Het risico bestaat dat omvangrijke bodem- of omgevingsverontreinigingen ten onrechte als 'bijkomstig' worden beschouwd en zonder de noodzakelijke specialistische beheersmaatregelen worden opgeruimd. Voor een veilige ketenborging is een strikte definitie van de aard en maximale omvang van deze restanten noodzakelijk, waarbij bij de minste sprake van verspreid gruis of vezels direct opgeschaald dient te worden naar een verzaamd regime.</p>	<p>Het opruimen van incidentele, hechtgebonden restanten maakt uitsluitend deel uit van de categorie 'Basis' indien deze visueel identificeerbaar zijn als losse brokstukken groter dan 2 cm en er geen sprake is van gruis, stof of vezelverspreiding in de directe omgeving. Zodra verontreinigingen bestaan uit verweerd materiaal, gruis of deeltjes die niet zonder emissierisico handmatig kunnen worden verwijderd, dient de sanering te worden uitgevoerd conform de categorie 'Uitgebreid', inclusief onafhankelijke validatie van de bodem of ondergrond.</p>

4 blz 28 van 49 1e alinea	Er is voor gekozen om de afkeurcriteria in de regelgeving op te nemen. Voorheen werden hiervoor de eisen in de NEN2990 aangehouden. Het is meer passend dat dit in de publieke regelgeving is opgenomen.	De overheveling van de afkeurcriteria van de NEN 2990 naar de publieke regelgeving schept grote onduidelijkheid over het vigerende toetsingskader. Voor laboratoria is het essentieel dat de criteria in de Arbeidsomstandighedenregeling exact gelijklopend zijn aan de technische voorschriften in de NEN 2990. Indien de teksten niet overeenkomen, ontstaat er rechtsonzekerheid: op basis van welk document vindt de uiteindelijke goed- of afkeuring plaats? Bovendien brengt dit de accreditatie van inspectie-instellingen in gevaar, aangezien deze gebaseerd is op de genormaliseerde methode en niet op afwijkende publiekrechtelijke teksten.	De criteria voor goed- of afkeuring van de eindbeoordeling, zoals opgenomen in deze regeling, zijn volledig in overeenstemming met de technische eisen en limietwaarden zoals vastgelegd in de vigerende NEN 2990-norm. Bij interpretatieverschillen tussen de wettekst en de genormaliseerde meetmethode prevaleert de technische uitwerking in de NEN 2990, teneinde de consistentie met de geaccrediteerde werkmethode van de laboratoria te waarborgen.
4 blz 28 van 49 2e alinea	Ook is in de regeling een aantal uitzonderingen opgenomen op de bepalingen in het arbobesluit. In de categorie basis is in principe een onafhankelijke visuele inspectie vereist. Er is een uitzondering opgenomen voor de gevallen waarin een erkende werkmethode wordt gebruikt voor de asbestverwijdering. Tevens is vastgelegd dat in de categorie basis geen luchtmeting is vereist wanneer de totale concentratie asbestvezels die vrijkomt tijdens de sanering onder de 10.000 vezels blijft. Dit kan worden aangetoond door middel van de SMART uitdraai of een luchtmeting die is uitgevoerd tijdens de werkzaamheden. In de categorie uitgebreid kan dit alleen worden aangetoond door middel van een luchtmeting tijdens de werkzaamheden.	De voorgestelde uitzonderingen op de meet- en inspectieverplichting tasten de kern van de veiligheidsborging aan. Het vervangen van een objectieve luchtmeting door een SMART-uitdraai (een theoretische schatting) is onverantwoord, aangezien deze systematiek fraudegevoelig is en geen enkele garantie biedt over de feitelijke restverontreiniging op de locatie. Een veilige herbetreding voor bewoners en onbeschermd werknemers kan uitsluitend worden gewaarborgd door een onafhankelijke eindmeting. Het meetinstrument dient niet ter discussie te staan, maar moet als dwingend sluitstuk van elke sanering in een binnenruimte gehandhaafd blijven om menselijke fouten of opzettelijke misstanden uit te sluiten.	In afwijking van de voorgestelde uitzonderingen blijft een onafhankelijke luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling verplicht voor alle asbestverwijderingswerkzaamheden in binnenruimten, ongeacht de gekozen werkmethode of de berekende taakblootstelling in SMART-ns. De vrijgave van een werklocatie voor herbetreding geschiedt uitsluitend op basis van objectieve meetresultaten die aantonen dat de concentratie asbestvezels de grenswaarde niet overschrijdt.
5 Blz 28 van 49	In deze regeling zijn nadere eisen opgenomen aan de luchtmetingen die worden gedaan tijdens de werkzaamheden aan asbest. Er worden eisen gesteld aan de deskundigheid van de persoon die de metingen uitvoert en de meting moet worden uitgevoerd volgens NEN2939. In een nog toe te voegen bijlage wordt een meetkader opgenomen waarmee wordt vastgelegd met welke frequentie metingen moeten worden uitgevoerd.	De verwijzing naar een 'nog toe te voegen bijlage' en de vage term 'deskundigheid' maken het onmogelijk om de effectiviteit van dit meetkader tijdens de huidige consultatie te beoordelen. Het louter volgen van de NEN 2939 is onvoldoende als de onafhankelijkheid van de uitvoerende persoon niet expliciet is geborgd. Zonder de verplichting dat deze metingen door een onafhankelijk, geaccrediteerd laboratorium worden uitgevoerd, blijft het risico op belangenverstoring en onbetrouwbare dataverzameling bestaan. De frequentie en de uitvoering van metingen mogen niet afhankelijk zijn van nog niet gepubliceerde kaders, maar moeten nu helder worden vastgelegd.	De luchtmetingen tijdens de werkzaamheden dienen te allen tijde te worden uitgevoerd door een onafhankelijke deskundige verbonden aan een conform ISO/IEC 17020 geaccrediteerd laboratorium. De metingen geschieden volgens NEN 2939, waarbij de minimale meetfrequentie – zoals vastgelegd in bijlage [X] – als dwingende ondergrens geldt. Het meetkader dient zodanig te zijn ingericht dat de resultaten direct en onbewerkbaar toegankelijk zijn voor de toezichthouder.

De wijziging van de Arboregeling heeft door de aanwijzing van NEN-normen als gevolg dat deze vrij beschikbaar moeten zijn en de kosten voor het beheer moeten worden afgekocht. De NEN-normen waarnaar wordt verwezen zijn op NEN 2939 na vrij beschikbaar. De kosten hiervoor zijn verwaarloosbaar in verhouding tot de kosten die in de Nota van toelichting bij het Wijzigingsbesluit zijn geschat.

Ook de ISO 17020 (inspectie) en ISO 17025 (testen, meten) dienen vrij beschikbaar te zijn voor de werkgever en ten behoeve van de opleidingen aangezien ook in deze wet- en regelgeving wordt verwezen naar deze internationale accreditatienormen. De kosten voor beheer behoeven niet te worden afgekocht aangezien deze in internationale fora tot stand komen.

Toevoegen dat ook de ISO 17020 en ISO 17025 vrij beschikbaar moeten zijn,

Artikel	Wettekst	Commentaar	Suggestie
4.30 4e alinea	Het meetkader zal onder andere invulling geven aan wanneer en hoe vaak een meting nodig is tijdens het verrichten van werkzaamheden, hoe rekening kan worden gehouden met meetresultaten om vast te stellen hoe vaak moet worden gemeten en met welk doel metingen moeten worden verricht. Van belang is ook hoe de meetresultaten ter beschikking kunnen worden gesteld voor wetenschappelijke doeleinden. Voor de meer technische voorschriften wordt verwezen naar NEN 2939.	Het meetkader schiet tekort door de focus te leggen op wetenschappelijke datacollectie in plaats van op de feitelijke veiligheid van de werkplek bij oplevering. Conform de Europese regelgeving moet voor iedere werknemer (dus ook de opvolgende installateur of tegelzetter) worden geborgd dat de grenswaarde niet wordt overschreden. Dit kan uitsluitend door een onafhankelijke luchtmeting tijdens de eindbeoordeling. Het gebruik van theoretische data in SMART-ns is hier onvoldoende; deze data zijn vaak gebaseerd op ideale scenario's en bevatten daardoor veel 'vals-negatieven'. De eindmeting is het enige objectieve instrument om te garanderen dat de werkplek conform artikel 8 daadwerkelijk veilig is voor herbetreding.	Ter waarborging van de veiligheid van alle werknemers die de locatie na de asbestverwijdering betreden, zoals bedoeld in artikel 8, is een luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling verplicht. Deze meting dient als het feitelijke bewijs dat de vezelconcentratie onder de grenswaarde ligt. Theoretische blootstellingsschattingen of historische data uit SMART-ns kunnen deze locatie-specifieke eindbeoordeling niet vervangen, aangezien deze de werkelijke praktijksituatie op de specifieke werkplek onvoldoende reflecteren.
4.30 5e alinea	Het tweede lid vult in wanneer een persoon de vereiste deskundigheid, bedoeld in artikel 4.41, vijfde lid, van het Arbobesluit, bezit om monsters te nemen als onderdeel van een tussentijdse meting.	De huidige definitie van deskundigheid voor monsternamen bij tussentijdse metingen is te vrijblijvend en mist een onafhankelijkheidswaarborg. Terwijl laboratoria onder strikt toezicht staan van de Raad voor Accreditatie (RvA), worden 'andere deskundigen' op geen enkele wijze getoetst op de integriteit van hun dataverzameling. Dit vormt een groot risico, zeker wanneer deze personen direct worden ingehuurd door de saneerder of opdrachtgever. Om fraude te voorkomen en de datakwaliteit te borgen, moet de monsternamen worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij die onder een vergelijkbaar kwaliteitsregime als de geaccrediteerde laboratoria valt.	De persoon die monsters neemt als onderdeel van een tussentijdse meting, dient werkzaam te zijn voor een onafhankelijke, geaccrediteerde instantie conform ISO IEC 17020. De onafhankelijkheid ten opzichte van de uitvoerende saneerder of de directe opdrachtgever dient geborgd te zijn. De genomen monsters en de bijbehorende procesdata worden getoetst door een geaccrediteerd laboratorium, waarbij de monsternemer verantwoording aflegt over de representativiteit van de monsternamen conform NEN 2939."
4.32 blz 34 van 49 3e alinea	SMART-ns is meer risicogericht dan het oude instrument SMARt dat feitelijk alleen de van toepassing zijnde risicoklasse aangaf: SMART-ns zal nauwkeuriger het verwachte blootstellingsniveau vaststellen en informatie geven over te nemen maatregelen. Daarbij geeft SMART-ns op een overzichtelijke manier informatie over aan welke verplichtingen de verwijderaar van asbest in welke situatie moet voldoen. SMART-ns bevordert ook het gebruik van verwijderingsmethoden die tot een zo laag mogelijk blootstellingsniveau aan asbestvezels leiden. Het betreft een dynamische verwijzing en het versiebeheer wordt zo ingericht dat duidelijk is wanneer er iets veranderd wordt. SMART-ns is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en wordt beheerd door de minister (zie ook het vierde lid).	De aanname dat SMART-ns het gebruik van methoden met een lager blootstellingsniveau bevordert, is naïef en negeert de economische werkelijkheid. In de praktijk creëert dit systeem een perverse prikkel tot fraude: de saneerder wordt gestimuleerd om een 'papieren werkelijkheid' te creëren die leidt tot de minst kostbare werkmethode. Het instrument borgt op geen enkele wijze dat de theoretisch ingevoerde maatregelen ook daadwerkelijk fysiek op de locatie worden uitgevoerd. Zonder onafhankelijke toetsing van de invoer en strikt toezicht op de naleving, fungeert SMART-ns niet als een veiligheidsinstrument, maar als een middel om noodzakelijke bescherming administratief te omzeilen.	De uitkomst van de risicobeoordeling in SMART-ns is uitsluitend rechtsgeldig indien de ingevoerde bronkenmerken zijn gevalideerd door een onafhankelijke partij. De werkgever is verplicht aan te tonen dat de feitelijke uitvoering op de werklocatie volledig in overeenstemming is met de in SMART-ns vastgelegde werkmethode. Afwijkingen tussen de digitale registratie en de fysieke uitvoering worden aangemerkt als een ernstige overtreding, waarbij de bewijslast voor een gelijkwaardig beschermingsniveau bij de werkgever ligt en getoetst dient te worden door een onafhankelijk deskundige.

4.32 blz 34 van 49 5e alinea	<p>Tevens kan door gebruikmaking van SMART-ns inzicht worden gegeven in de wijze waarop de meer algemeen geformuleerde voorschriften in de regelgeving in de praktijk, bij specifieke toepassingen en omstandigheden, geïnterpreteerd moeten worden volgens de stand van de wetenschap. Het is niet wenselijk en ook niet haalbaar om in de regelgeving gedetailleerde normen op te nemen voor elke specifieke asbestsituatie. Maar gebleken is dat er in de praktijk wel behoefte is aan een verdere invulling/uitwerking van de eisen. SMART-ns geeft die invulling en uitwerking. Daarmee biedt het de gebruiker van SMART-ns informatie hoe in een specifieke situatie de meer algemeen geformuleerde voorschriften in de regelgeving kunnen worden nageleefd. Daarmee krijgt die informatie niet de status van een dwingende norm, maar kan de gebruiker besluiten hiervan gemotiveerd af te wijken. In de toekomst kan het instrument snel worden aangepast als er bijvoorbeeld nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn.</p>	De mogelijkheid tot gemotiveerd afwijken kan in de praktijk leiden tot structureel gebruik, waardoor de norm zijn werking verliest.	<ul style="list-style-type: none"> • Beperk afwijkingen tot uitzonderlijke situaties • Stel aanvullende eisen aan de motivering (bijv. objectieve onderbouwing) • Introduceer een toetsings- of goedkeuringsmoment door een onafhankelijke partij
4.32 blz 35 van 49 4e alinea	<p>Wanneer de werkgever of degene die opdracht geeft voor de werkzaamheden met asbest zelf metingen laat verrichten en op basis van de resultaten van die metingen een blootstellingsniveau wordt vastgesteld, moeten de meetgegevens op de arbeidsplaats aanwezig zijn (artikel 4.51, vijfde lid, van het Arbobesluit). De werkgever moet de meetgegevens kunnen overleggen aan de toezichthouder om aan te tonen dat uit die metingen het opgegeven blootstellingsniveau afgeleid kan worden.</p>	Het is niet duidelijk welke partij verantwoordelijk is voor de verificatie en validatie van meetgegevens.	<p>Leg vast:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie de meetgegevens controleert • volgens welke methodiek dit gebeurt • hoe onafhankelijkheid en kwaliteit worden geborgd

4.33 blz 35 van 49 2e alinea	Daarnaast is in het tweede lid de verplichting opgenomen tot het invoeren van de meetgegevens in SMART-ns. Dit is onder andere opgenomen ter uitvoering van de motie Smals2, die verzoekt om TNO met ingang van de lancering van SMART-ns een geaggregeerde analyse te laten opstellen van de individuele validaties uit het systeem en de resultaten daarvan openbaar te maken. Doel van de motie is dat partijen geen metingen hoeven uit te voeren die al door andere zijn uitgevoerd om onnodige kosten te voorkomen. Met een validatiemeting wordt bedoeld een meting waarbij wordt aangetoond dat het blootstellingsniveau onder de grenswaarde blijft.	Het doel om dubbele metingen te voorkomen middels geaggregeerde analyses in SMART-ns, creëert een ongewenst eindstadium waarin de meetverplichting in de praktijk volledig komt te vervallen. Dit leidt tot een statisch systeem dat geen rekening houdt met veranderende omgevingsfactoren, nieuwe gereedschappen of de variabele menselijke factor op de werkvloer. Het enkel vertrouwen op historische validaties van derden ondermijnt de noodzaak voor actuele, locatie-specifieke verificatie. Voor een betrouwbaar stelsel is een continue instroom van nieuwe, onafhankelijke meetdata essentieel om te voorkomen dat de veiligheid gebaseerd wordt op een verouderde 'papierene' werkelijkheid.	De geaggregeerde analyse van meetgegevens in SMART-ns dient uitsluitend als ondersteunend referentiekader voor de risicobeoordeling. Het beschikbaar zijn van historische validatiedata ontslaat de werkgever niet van de verplichting tot het steekproefsgewijs verrichten van onafhankelijke verificatiemetingen op de actuele werklocatie. Bij ministeriële regeling wordt een minimale frequentie vastgesteld voor nieuwe praktijkmetingen, teneinde de database van SMART-ns actueel te houden en de feitelijke veiligheid op de werkvloer continu te monitoren.
4.35 blz 37 van 49 laatste alinea	De afkeuringsgrond in onderdeel c is niet van toepassing, indien er sprake is van een slecht reinigbaar ruw of poreus oppervlak en voor zover uit het werkplan blijkt dat het verwijderen van asbest uit het betreffende oppervlak niet valt onder de reikwijdte van de werkzaamheden. Met dit laatste wordt de verplichting in artikel 4.52, vierde lid, van het Arbobesluit bedoeld om in het werkplan te onderbouwen wanneer niet al het te verwijderen asbest of de aanwezige asbesthoudende producten worden verwijderd, vanwege het gevaar, bedoeld in het derde lid van dat artikel. Slechts voor zover aan die verplichting is voldaan, en sprake is van een oppervlak als hiervoor bedoeld, is de afkeuringsgrond in onderdeel c niet van toepassing.	De voorgestelde uitzondering voor ruwe of poreuze oppervlakken creëert een onacceptabel grijs gebied bij de eindbeoordeling. Het risico is groot dat deze bepaling structureel wordt misbruikt om achterblijvende asbestrestanten te rechtvaardigen onder het mom van 'slechte reinigbaarheid'. Wanneer de saneerder zelf de reikwijdte van de reiniging in het werkplan mag inperken, verliest de onafhankelijke inspecteur zijn mandaat om de locatie als 'asbestvrij' af te keuren. Zonder strikte, objectieve criteria en een voorafgaande onafhankelijke toetsing op de noodzaak van deze uitzondering, leidt dit tot onveilige situaties voor de eindgebruiker.	De uitzondering op de afkeuringsgrond bij poreuze oppervlakken is uitsluitend van kracht indien de technische onmogelijkheid tot volledige reiniging voorafgaand aan de sanering is vastgesteld door een onafhankelijk deskundige en expliciet is opgenomen in het inventarisatierapport. De inspecteur die de eindbeoordeling uitvoert, behoudt de bevoegdheid om de locatie af te keuren indien de achtergebleven restanten naar diens oordeel een onacceptabel blootstellingsrisico vormen, ongeacht de formulering in het werkplan van de saneerder.
4.36 blz 38 van 49 2e alinea	Het eerste lid bepaalt dat de visuele inspectie na werkzaamheden in de categorieën basis of uitgebreid door de werkgever mag worden uitgevoerd, als de werkgever gebruik maakt van een erkende werkmethode. De werkgever is in dat geval dus niet verplicht om een inspectie-instelling in te schakelen.	De vrijstelling van een onafhankelijke visuele inspectie bij het gebruik van een 'erkende werkmethode' is onverantwoord en tast de kern van de kwaliteitsborging aan. De wettekst gaat voorbij aan de feitelijke werksituatie, waarbij de aanwezigheid van een erkende methode op papier geen enkele garantie biedt voor de correcte naleving op de werkvloer. Zonder de verplichte tussenkomst van een onafhankelijke inspectie-instelling ontbreekt elk toezicht op de uitvoering. Dit creëert een vrijbrief voor saneerders om de werkmethode uit commerciële motieven te negeren, met als gevolg dat locaties onveilig worden opgeleverd zonder dat dit door een deskundige derde wordt vastgesteld.	De visuele inspectie na asbestverwijderingswerkzaamheden in de categorieën 'Basis' en 'Uitgebreid' dient te allen tijde te worden uitgevoerd door een onafhankelijke, geaccrediteerde inspectie-instelling. Het gebruik van een erkende werkmethode ontslaat de werkgever niet van de verplichting tot deze externe controle. Hiermee wordt gewaarborgd dat zowel de naleving van de werkmethode als de feitelijke reinheid van de locatie objectief worden vastgesteld alvorens de ruimte wordt vrijgegeven.

4.36 blz 38 van 49 3e alinea	Het tweede lid bepaalt dat de eindmeting mag worden overgeslagen als zich tijdens de volledige duur van de werkzaamheden een afscheiding heeft bevonden tussen de werknemer en het asbest. Daarbij is van belang dat die afscheiding lekvrij omsloten is, wat betekent dat de afscheiding zodanig is dat asbestvezels de werknemer op geen enkele manier kunnen bereiken.	"Het voorstel om de eindmeting over te slaan bij het gebruik van een afscheiding (mini-containment) is gebaseerd op een theoretisch ideaalbeeld dat in de praktijk zelden wordt gehaald. De huidige marktpraktijk laat zien dat deze voorzieningen regelmatig onjuist worden toegepast op objecten die te groot zijn voor de afscherming, waardoor de lekvrije integriteit niet gewaarborgd is. Het schrappen van de eindmeting op basis van een ongecontroleerde 'lekvrije' afscheiding is onverantwoord. Zonder onafhankelijke controle op de plaatsing en de integriteit van de afscheiding, en een afsluitende luchtmeting, is het risico op onopgemerkte vezelemisatie naar de omliggende ruimte onaanvaardbaar groot."	De eindmeting na gebruik van een lekvrije afscheiding (mini-containment) mag uitsluitend achterwege blijven indien de gebruikte voorziening beschikt over een type-goedkeuring voor de specifieke toepassing en de correcte, lekvrije plaatsing voorafgaand aan de werkzaamheden is gecontroleerd door een onafhankelijke deskundige. Bij enige twijfel over de integriteit van de afscheiding of bij overschrijding van de voorgeschreven afmetingen van de asbestbron, is een volledige eindbeoordeling inclusief luchtmeting in de omliggende ruimte verplicht.
4.36 blz 38 van 49 4e alinea	Voor de groep asbesttoepassingen die alleen met een vergunning basis mogen worden verwijderd, geldt volgens artikel 4.55, vijfde lid, van het Arbobesluit een luchtmeting. Artikel 4.36, derde lid, maakt een uitzondering op deze verplichting: een luchtmeting is niet vereist, indien de totale taakblootstelling over de meest risicovolle dag lager is dan 10.000 vezels per m ³ . Het derde lid bepaalt voorts op welke manieren dit laatste kan worden aangetoond.	De voorgestelde uitzondering op de meetverplichting berust op een fundamentele denkfout over het doel van luchtmetingen. Een meting tijdens de sanering is een instrument voor procesbeheersing, gericht op de directe bescherming van de saneerder. Een meting bij de eindbeoordeling is echter een instrument voor vrijgave, gericht op de veiligheid van onbeschermden derden (zoals bewoners of opvolgende werknemers). Het vervangen van dit sluitstuk door een SMART-uitdraai is onverantwoord; het stimuleert fraude bij de invoer van data en negeert dat een 'optimale' meting tijdens het werk geen enkele garantie biedt voor een vezelvrije ruimte na de laatste reinigingsronde."	In afwijking van artikel 4.36, derde lid, blijft een onafhankelijke luchtmeting als onderdeel van de eindbeoordeling te allen tijde verplicht voor werkzaamheden in binnenruimten. Een berekende taakblootstelling in SMART-ns of een procesmeting tijdens de uitvoering kan deze eindmeting niet vervangen, aangezien deze instrumenten een ander beschermingsdoel dienen en de afwezigheid van restverontreiniging na reiniging niet feitelijk kunnen aantonen.
4.36 blz 38 van 49 5e alinea	In het derde lid, onderdeel a, wordt de blootstellingsschatting die volgt uit SMART ns aangewezen als middel waaruit blijkt dat de taakblootstelling onder de 10.000 vezels per m ³ blijft. Deze blootstellingsschatting kan worden gemaakt op basis van het model AREAT, dat onderdeel uitmaakt van SMART-ns, en het gebruik van validatiemetingen. In onderdeel b wordt de mogelijkheid geboden om af te zien van een eindmeting indien er aantoonbaar een tussentijdse meting heeft plaatsgevonden waaruit blijkt dat de taakblootstelling onder de 10.000 vezels per m ³ is gebleven. Dit betekent concreet dat een taakgerichte meting wordt uitgevoerd volgens NEN 2939. Omdat het een luchtmeting betreft die tijdens asbestwerkzaamheden wordt uitgevoerd, zal de meting moeten voldoen aan het meetkader van artikel 4.30 en bijlage XX bij deze regeling.	Het gebruik van het AREAT-model als rechtvaardiging voor het overslaan van de eindmeting is wetenschappelijk en praktisch onverantwoord. Een modelmatige schatting kan de variabele omstandigheden op een specifieke werkplek — zoals falende ventilatie, menselijke fouten of verborgen bronnen — nooit volledig ondervangen. Bovendien wordt hier een taakgerichte meting (NEN 2939) onterecht gebruikt als vervanging voor een vrijgaveonderzoek (NEN 2990). Een procesmeting tijdens de sanering zegt niets over de aanwezigheid van neergeslagen vezels die na de reiniging kunnen achterblijven. Het schrappen van de eindmeting op basis van een theoretisch model of een tussentijdse procesmeting creëert een onacceptabel veiligheidsrisico voor de eindgebruiker.	De blootstellingsschatting uit het AREAT-model en de resultaten van taakgerichte metingen conform NEN 2939 dienen uitsluitend ter validatie van de werkmethode en de bescherming van de saneerder. Deze instrumenten kunnen niet worden aangewend om af te zien van de onafhankelijke eindmeting conform NEN 2990. Voor elke binnenruimte blijft een objectieve eindbeoordeling na reiniging verplicht, teneinde de afwezigheid van restverontreiniging feitelijk aan te tonen voordat de locatie wordt vrijgegeven voor onbeschermden personen.

4.36 blz 38 van 49 6e alinea	In het vierde lid wordt de mogelijkheid opgenomen om geen eindmeting te hoeven uitvoeren als wordt gewerkt volgens een erkende werkmethode als bedoeld in artikel 4.29. Ook deze uitzondering geldt alleen voor de vergunningcategorie basis.	Het koppelen van het vervallen van de eindmeting aan het gebruik van een 'erkende werkmethode' is een uiterst riskante constructie. In de praktijk ontbreekt het toezicht op de strikte naleving van deze methoden op de werkvloer. Het schrappen van de onafhankelijke eindmeting — de enige objectieve barrière tegen onveilige herbetreding — op basis van een papieren belofte (de erkende werkmethode), creëert een onbeheersbaar risico. Een werkmethode is een procesvoorschrift, geen bewijs van een schone ruimte. Voor een betrouwbare vrijgave in binnenruimten moet een luchtmeting als onafhankelijk sluitstuk gehandhaafd blijven, ongeacht de gehanteerde saneringsmethode.	In afwijking van het vierde lid ontslaat het werken volgens een erkende werkmethode de werkgever niet van de verplichting tot een onafhankelijke eindmeting conform de genormaliseerde meetmethode. De eindmeting dient als zelfstandig en noodzakelijk bewijsmiddel om vast te stellen dat de uitvoering van de werkmethode daadwerkelijk heeft geleid tot een veilige situatie voor de eindgebruiker. Het gebruik van een erkende werkmethode kan uitsluitend leiden tot een efficiënter saneringsproces, maar nimmer tot het vervallen van de onafhankelijke kwaliteitsborging bij vrijgave.
4.36 blz 38 van 49 7e alinea	In het vijfde lid wordt het derde lid, aanhef en onderdeel b, ook van toepassing verklaard op werkzaamheden in de categorie uitgebreid. Dat betekent dat ook bij werkzaamheden in de vergunningcategorie uitgebreid de eindmeting kan worden overgeslagen als is voldaan aan de voorwaarden van het derde lid, aanhef en onderdeel b.	Het uitbreiden van de uitzonderingsregel naar de categorie 'Uitgebreid' is volstrekt onverantwoord en technisch onjuist. In deze categorie is per definitie sprake van een hoog blootstellingsrisico en complexe saneringsomstandigheden. Het idee dat een taakgerichte meting tijdens de uitvoering (procescontrole) een representatief beeld geeft van de veiligheid ná de eindreiniging, negeert de fundamentele risico's van stofnesten en secundaire besmetting. In de categorie 'Uitgebreid' dient een onafhankelijke eindmeting als absolute en onvoorwaardelijke garantie voor de volksgezondheid te worden gehandhaafd; elke versoepeling hierop is een directe bedreiging voor de veiligheid van derden.	In afwijking van het vijfde lid is voor alle werkzaamheden in de categorie 'Uitgebreid' een onafhankelijke eindbeoordeling inclusief visuele inspectie en luchtmetingen conform NEN 2990 verplicht. Het is niet toegestaan om deze eindmeting te vervangen door tussentijdse metingen of blootstellingsschattingen. De vrijgave van de locatie voor herbetreding geschiedt uitsluitend op basis van objectieve meetdata die na de volledige reiniging van de werkplek zijn verzameld door een onafhankelijk, geaccrediteerd laboratorium.
4.36 blz 39 van 49 3e alinea	Als de luchtmeting is overgeslagen omdat er tijdens de werkzaamheden een luchtmeting is gedaan die heeft aangetoond dat de totale taakblootstelling over de meest risicovolle dag lager was dan 10.000 vezels per m ³ , dan is het op grond van het zevende lid de taak van de werkgever om ervoor te zorgen dat in het eindbeoordelingsrapport de resultaten van de betreffende meting staan en dat het bedrijf dat het eindbeoordelingsrapport heeft opgesteld, ook zelf de resultaten van die meting heeft gezien.	Het zevende lid introduceert een vorm van schijntoezicht die de integriteit van het eindbeoordelingsrapport aantast. Het enkel 'gezien hebben' van resultaten door het inspectiebedrijf biedt geen enkele garantie voor de representativiteit, onafhankelijkheid of validiteit van de meting die tijdens de werkzaamheden is verricht. Hierdoor wordt het inspectiebedrijf gedwongen de verantwoordelijkheid te nemen voor data die zij niet zelf hebben verzameld en die door de uitvoerende partij gemanipuleerd kunnen zijn. Om de onafhankelijkheid van de eindbeoordeling te borgen, mag een inspectie-instelling uitsluitend rapporteren over eigen, ter plaatse verrichte waarnemingen en metingen.	Het eindbeoordelingsrapport dient uitsluitend te zijn gebaseerd op metingen en inspecties die door de rapporterende onafhankelijke inspectie-instelling zelf zijn uitgevoerd. Het is niet toegestaan om de eindbeoordeling te baseren op gegevens die door derden of door de uitvoerende werkgever zijn verstrekt. Een inspectie-instelling geeft een locatie uitsluitend vrij voor herbetreding indien zij middels eigen onafhankelijke luchtmetingen en visuele inspectie heeft vastgesteld dat aan de grenswaarden is voldaan.
4.46 blz 46 van 49 7e alinea	Het tweede lid van artikel 9.3 bepaalt dat werkgevers of (voormalige) werknemers kunnen laten registreren dat de (voormalige) werknemer de werkzaamheden die passen bij de betrokken opleidingscategorie al een keer zelfstandig heeft uitgevoerd. Hiermee wordt bedoeld dat de werknemer bij de uitvoering van een klus die past bij de betreffende opleidingscategorie van het begin tot het einde daadwerkelijk heeft meegewerkt. Dit lid is toegevoegd om te voorkomen dat werknemers die al bekend zijn met het werken met asbest, alsnog een praktijkopleiding moeten volgen om te voldoen aan de praktischeis van artikel 4.30, derde lid, van het besluit.	De voorgestelde overgangsregeling is inconsistent in de erkenning van opgebouwde expertise. Terwijl zelfstandige praktijkervaring wordt geaccepteerd als vrijstelling voor de praktijkopleiding, wordt voor het theoretische gedeelte geen vergelijkbare regeling getroffen. Voor werknemers die reeds jarenlang aantoonbaar werkzaam zijn in de sector, vormt een herhaalde theorieopleiding een onnodige administratieve en financiële belasting. Er dient een integrale erkenning van verworven competenties (EVC) te komen, waarbij zowel praktijk- als theorie-eisen worden getoetst aan de reeds aanwezige, door de RvA geborgde bevoegdheden van de werknemer."	Werknemers die middels een door de Raad voor Accreditatie getoetste bevoegdhedenmatrix of gelijkwaardige registratie kunnen aantonen dat zij de afgelopen [X] jaar onafgebroken werkzaam zijn geweest in de betreffende functiecategorie, worden vrijgesteld van zowel de praktijk- als de theorie-eisen van de initiële basisopleiding. De registratie van deze jarenlange ervaring in het register wordt gelijkgesteld aan het voldoen aan de volledige opleidingsverplichting voor de betreffende categorie, mits de werknemer deelneemt aan de reguliere nascholingscyclus.